

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Krizová komunikace složek IZS

Bc. Lucie Šubrová

**Diplomová práce
2011**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Lucie ŠUBROVÁ
Osobní číslo: E09645
Studiijní program: N6208 Ekonomika a management
Studiijní obor: Ekonomika a management podniku
Název tématu: Krizová komunikace složek IZS
Zadávající katedra: Ústav ekonomiky a managementu

Zásady pro vypracování:

Úvod a cíl práce
Krizová komunikace obecně
Krizová komunikace v ČR
Analýza krizové komunikace
Návrhy a doporučení
Závěr
Práce musí přinést nové poznatky a prokázat schopnost používání teoretických metod

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- DRENNAN, L., McCONNELL, A. Risk and Crisis Management in the Public Sector. London: Routledge, 2007. ISBN 978-0-415-37815-4.
HÁLEK, V. Krizový management- teorie a praxe. Bratislava: DonauMedia, 2008. ISBN 978-80-89364-00-8.
HORÁK, R. a kol. Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Praha: Linde Praha a.s., 2004. ISBN 80-7201-471-4.
NOVÁK, T. Jak bojovat se stresem. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0695-4.
THOMPSON, R. Crisis Intervention and Crisis Management (Strategies That Work in Schools and Communities). United States of America: Brunner-Routledge, 2004. ISBN 0-415-94818-5.
VYMĚTAL, Š. Krizová komunikace a komunikace rizika. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2510-9.

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Josef Janošec, CSc.
Ústav ekonomiky a managementu

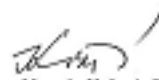
Datum zadání diplomové práce: 1. listopadu 2010

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2011

doc. Ing. Renáta Mýšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. listopadu 2010

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 22. 4. 2011

Lucie Šubrová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě chci poděkovat všem, kteří mi byli nápomocni při zpracování této práce, především vedoucímu diplomové práce doc. Ing. Josefu Janošcovi, CSc. za cenné rady, podnětné připomínky, konzultace a poskytnutí hodnotných informací.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zaměřuje na komunikaci jednotlivých složek IZS v krizovém řízení. Zabývá se legislativní úpravou krizového řízení v České republice, krizovou komunikací a jejími specifickými rysy, charakteristikou IZS a komunikací nejen mezi jeho jednotlivými složkami, ale také i s ostatními orgány a subjekty, které se podílí na řešení mimořádných situací. Praktická část je zaměřena na analýzu činnosti složek IZS v České republice za posledních deset let s hlavním důrazem na krizovou komunikaci.

KLÍČOVÁ SLOVA

krizové řízení, krizová komunikace, integrovaný záchranný systém, mimořádná událost

TITLE

Crisis Communication of Integrated Rescue System

ANNOTATION

This thesis focuses on the communication of the individual components of IRS in crisis management. It deals with legislative adjustment for crisis management in the Czech Republic, crisis communications, and its specific features, characteristic of the IRS and not only communication between its individual components, but also with other institutions and subjects involved in solution of emergency situations. The practical part focuses on the analysis of IRS activities in the Czech Republic over the past ten years, with an emphasis on crisis communication.

KEY WORDS

crisis management, crisis communication, integrated rescue system, emergency situation

OBSAH

Úvod	9
1 Právní rámec krizového řízení v České republice	10
1.1 Bezpečnostní systém	10
1.2 Krizové řízení.....	12
1.2.1 Orgány krizového řízení v ČR.....	12
1.2.2 Činnost vlády za krizových stavů	13
1.2.3 Činnost orgánů kraje za krizových stavů.....	14
1.2.4 Činnost obcí za krizových stavů	15
1.3 Bezpečnostní rady	15
1.3.1 Bezpečnostní rada státu	16
1.3.2 Bezpečnostní rada kraje.....	16
1.3.3 Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností	17
1.4 Krizové štáby	18
1.4.1 Ústřední krizový štáb.....	18
1.4.2 Krizový štáb kraje.....	19
1.4.3 Krizový štáb obce s rozšířenou působností	21
1.5 Právní osoby v systému krizového řízení.....	21
1.6 Fyzické osoby v systému krizového řízení	22
2 Krizová komunikace a složky IZS	24
2.1 Krizová komunikace obecně.....	24
2.2 Integrovaný záchranný systém.....	26
2.2.1 Složky integrovaného záchranného systému.....	26
2.2.2 Hasičský záchranný sbor ČR.....	28
2.2.3 Jednotky požární ochrany.....	28
2.2.4 Zdravotnická záchranná služba	29
2.2.5 Policie ČR.....	29
2.3 Stálé orgány pro koordinaci složek IZS.....	30
2.4 Řízení složek IZS.....	32
2.4.1 Zásady koordinace složek.....	33
2.4.2 Typové činnosti složek IZS	35
2.5 Zásady způsobu krizové komunikace a spojení v IZS.....	36
2.5.1 Organizace spojení v IZS	37
2.5.2 Analogová rádiová síť HZS ČR	39
2.5.3 Digitální rádiová síť složek IZS	41

3	Analýza činnosti složek IZS v České republice	44
3.1	Vývoj mimořádných událostí v letech 2001 - 2010.....	44
3.2	Přehled zásahů jednotek PO a HZS ČR.....	49
3.3	Vývoj spolupráce složek IZS v letech 2001 - 2010	51
3.4	Spolupráce složek IZS u významných událostí	54
3.4.1	Povodně v srpnu 2002	54
3.4.2	Dopravní nehoda na železnici.....	56
3.4.3	Povodně červen - červenec 2009	57
3.5	Preventivní činnost.....	58
3.5.1	Požární prevence HZS ČR.....	59
3.5.2	Preventivně výchovná činnost	61
3.5.3	Vzdělávání	63
3.5.4	Úsek IZS a výkonu služby.....	66
3.6	Významná cvičení složek IZS	66
3.7	Negativní vlivy u zásahů.....	75
3.8	Analýza závislosti vybraných údajů	76
3.8.1	Závislost mezi počtem událostí a spoluprací IZS	76
3.8.2	Závislost mezi spoluprací složek IZS a počtem cvičení.....	77
3.8.3	Závislost mezi počtem kontrolních akcí a požáry	78
4	Zhodnocení	80
5	Závěr	82
	Seznam použitých zdrojů	83
	Seznam obrázků, tabulek a grafů	86
	Seznam použitých zkratk	88

Úvod

Téměř každý rok se neustále zvyšuje počet vzniklých mimořádných událostí, které jsou zapříčiněny škodlivým působením sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy nebo kombinací obojího. Jakákoliv mimořádná událost má své specifické vlastnosti, a proto její úspěšná identifikace, lokalizace a likvidace vyžaduje vysoce kvalitní systém řízení. Nosným pilířem při záchranných a likvidačních pracích všech mimořádných událostí je krizová komunikace, která probíhá nejen mezi jednotlivými zasahujícími složkami integrovaného záchranného systému, ale také i mezi orgány krizového řízení, které se na řešení vzniklé události podílí.

Tato diplomová práce je zaměřena především na krizovou komunikaci při řešení mimořádných událostí. Z důvodu jejich rostoucího počtu je nezbytné, aby jednotlivé subjekty krizového řízení byly na komunikaci při řešení těchto událostí řádně připraveny. Nejdůležitější místo v oblasti prevence zaujímají prověřovací a taktická cvičení složek IZS, kde je zejména kladen důraz právě na krizovou komunikaci. Pokud budou jednotlivé subjekty krizového řízení postupovat podle předem naučených scénářů, tak se tím ušetří spousta času, který, jak je všeobecně známo, hraje při záchranných a likvidačních pracích nejdůležitější roli.

V úvodní části práce bude vymezena legislativní úprava jednotlivých orgánů krizového řízení v České republice. Dále se zaměřím na obecnou charakteristiku krizové komunikace, její základní principy a specifické rysy. Poté bude následovat vymezení a popis IZS, jeho řízení a zejména zásady způsobu krizové komunikace a spojení mezi jednotlivými složkami. Praktická část práce se bude zabývat analýzou činnosti jednotlivých složek IZS v České republice. Zaměřím se na vývoj mimořádných událostí a na spolupráci HZS ČR a jednotek požární ochrany s ostatními složkami IZS a dalšími subjekty. Následujícím bodem bude analýza preventivní činnosti, charakteristika významných cvičení složek IZS a negativních vlivů při zásahu. Závěrem budu zjišťovat, zda existují nějaké závislosti mezi vybranými veličinami.

Cílem této práce je vymežit a charakterizovat jednotlivé subjekty, které se podílí na krizové komunikaci při řešení mimořádných událostí. Prostřednictvím analýzy činnosti složek integrovaného záchranného systému zhodnotit význam a úroveň krizové komunikace v České republice.

1 Právní rámec krizového řízení v České republice

Při vzniku mimořádné události nebo krizové situace mají jednotlivé orgány veřejné správy zákonem stanovená určitá práva a povinnosti. V této kapitole se zaměřuji na legislativní vymezení jednotlivých orgánů veřejné správy, které při řešení nějaké krizové situace či mimořádné události komunikují a spolupracují se složkami IZS. V neposlední řadě se nesmí zapomínat, že nejen orgány veřejné správy, ale i fyzické a právnické osoby mají při vzniku mimořádné události určitá práva a povinnosti, a proto jsem je do této kapitoly také zahrnula.

1.1 Bezpečnostní systém

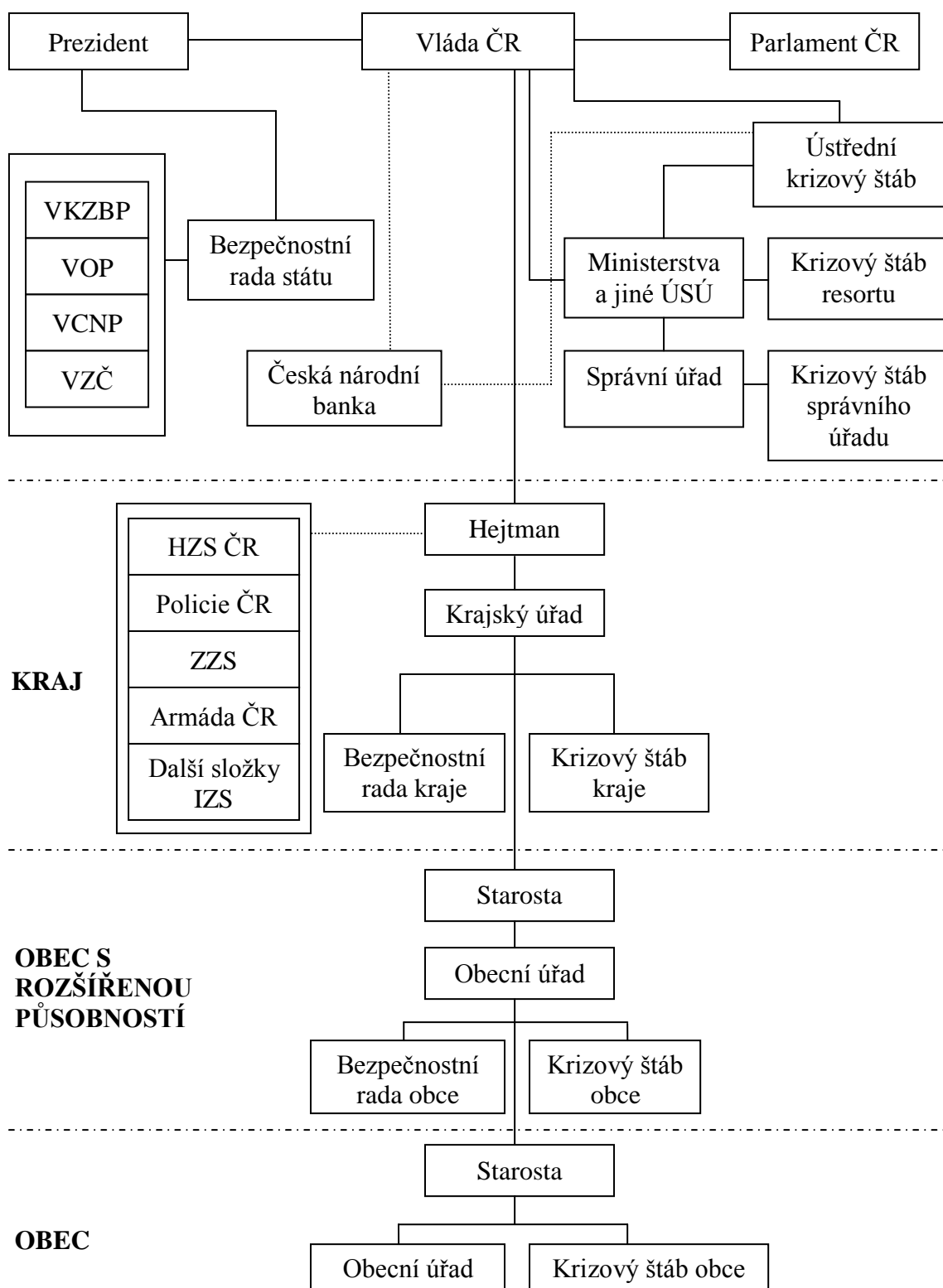
Každá společnost je neustále vystavována působení celé řady mimořádných událostí, které mohou být způsobeny jak přírodními, tak i civilizačními vlivy. K eliminování následků mimořádných událostí vytváří stát bezpečnostní systém. V České republice je tento systém tvořen soustavou subjektů, které zajišťují bezpečnost státu (ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby), a subjektů, které se podílejí na zajišťování bezpečnosti státu (správní úřady, orgány územních samosprávných celků, právnické a fyzické osoby).

Bezpečnostní systém reaguje na vznik mimořádných událostí přijímáním opatření na třech různých úrovních:

- všeobecná, jež jsou aplikována prakticky každý den,
- společná, která jsou přijímána v rámci IZS,
- krizová, přijímána orgány krizového řízení za krizových stavů.

Všeobecná opatření zajišťují každodenní fungování základních bezpečnostních principů, jako např. výjezd vozidel záchranné služby, a zpravidla jsou přijímána bez zvláštních nároků na koordinaci společného postupu. Společná opatření jsou opatření při společném postupu subjektů bezpečnostního systému zaměřená na záchranné a likvidační práce s požadavkem na koordinaci jejich součinnosti. Krizová opatření jsou zvláštními opatřeními až na úrovni omezení vybraných základních práv a svobod občanů, která musí být přijata pro řešení vzniklé mimořádné situace, protože předchozí opatření nestačí.

Obrázek 1- Schéma bezpečnostního systému ČR

Zdroj: vlastní zpracování podle Ministerstvo zahraničních věcí ČR [online]. 2011 [cit. 2011-01-20]. Bezpečnostní strategie ČR.

Dostupné z WWW: <www.mzv.cz/public/7/46/a7/14340_14945_Bezp._strategie.doc>.

Může nastat situace, kdy rozsah mimořádné události nabyde takových rozměrů, že koordinovaný postup územně a věcně příslušných správních orgánů a složek IZS jako opatření k eliminaci následků nestačí. Z toho vyplývá, že v rámci postiženého území není k dispozici, za normálních podmínek, dostatek zdrojů pro likvidaci následků vzniklé mimořádné situace. K získání dalších zdrojů potřebných pro řešení této situace je nutné vyhlásit krizový stav. Ve výše uvedeném obrázku lze vidět schématické znázornění bezpečnostního systému v České republice.

1.2 Krizové řízení

V České republice je krizové řízení pojato jako souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury.¹ Z věcného hlediska je krizové řízení pouze modifikací obecného managementu, který je zaměřen na zvládnání krizové situace ve společnosti. Mezi základní principy zvládnání krizové situace patří příprava dostupných zdrojů k tomu, aby bylo možné minimalizovat její nepříznivé dopady pro společnost. V systému zvládnání krizových situací lze rozlišovat období bez existence krizové situace, které je využíváno k přípravám, prevenci a obnově, a období řešení krizové situace. Čím méně je předem neznámých faktorů mimořádného stavu, tím jistěji lze realizovat zvládnání vzniklé krizové situace a přechod k obnově.

1.2.1 Orgány krizového řízení v ČR

V České republice systém krizového řízení představuje soustavu orgánů krizového řízení a dalších orgánů a organizací a jejich vzájemných vazeb. Orgán krizového řízení je souhrnným pojmenováním pro krizovým zákonem vymezené státní orgány, orgány územních samosprávných celků a ostatní orgány s územní působností, které stanovují, organizují a provádějí opatření krizového řízení v mezích své působnosti.

Úkoly, které jsou vymezené orgánům krizového řízení, lze rozdělit na konkrétní a obecné. Konkrétní úkoly může plnit pouze zákonem vymezený orgán krizového řízení, naopak obecné úkoly plní všechny orgány krizového řízení. Základním požadavkem na celý systém krizového řízení je to, aby byl schopen fungovat jak v režimu krizové připravenosti,

¹ § 2 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

tak i v režimu řešení krizové situace. Při přechodu mezi režimy musí být zajištěna kontinuita činností.

Vláda, kraje a jednotlivé obce mají zřízeny bezpečnostní rady, které zajišťují koordinaci krizové připravenosti ve vymezeném správním území. Co se týče ministerstev a jiných ústředních správních úřadů, tak ty k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v jejich působnosti zřizují pracoviště krizového řízení.² Jejich úkolem je vytvářet podmínky k řešení krizových situací, především zpracování krizového plánu. Na úrovni vlády, krajů, obcí, ale i ministerstev a jiných ústředních správních úřadů se také vytváří krizové štáby, které mají za úkol řešit vzniklé krizové situace.

1.2.2 Činnost vlády za krizových stavů

V případech, kdy jsou následky mimořádných událostí takového rozsahu a charakteru, že je nutné k jejich likvidaci vyhlásit nouzový stav nebo stav ohrožení státu, má vláda zákonem danou možnost na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezit některá práva a svobody občanů:³

- právo na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost obydlí při evakuaci osoby z místa, na kterém je bezprostředně ohrožena na životě nebo zdraví,
- svobodu pohybu a pobytu ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací,
- právo provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala prováděná krizová opatření nebo narušovala, popřípadě znemožňovala, jejich provádění.

Vláda má také možnost stanovit další krizová opatření, která se zveřejňují v hromadných sdělovacích prostředcích a vyhlášují se stejně jako zákon. V případě vzniku živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost, může vláda vyhlásit nouzový stav.⁴

Po celou dobu trvání nouzového stavu může vláda na vymezených místech nebo územích nařídit:⁵

- evakuaci osob a majetku z vymezeného území,

² § 9 odst. 2 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

³ § 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

⁴ čl. 5 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

⁵ § 6 odst. 1 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

- zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezených místech nebo území,
- ukládání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky,
- bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb anebo porostů za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení vyplývajícího z krizové situace.

Současně s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymežit, která práva a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují, a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají.

1.2.3 Činnost orgánů kraje za krizových stavů

Pokud následky živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí nejsou svým rozsahem značné a nepřesáhly hranice jednoho kraje, zůstává jejich likvidace na orgánech kraje. Hejtman kraje v době krizového stavu:⁶

- koordinuje záchranné a likvidační práce, poskytování zdravotnické pomoci, provádění opatření k ochraně veřejného zdraví, provádění bezodkladných pohřebních služeb,
- koordinuje nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva,
- koordinuje zajištění ochrany majetku na území, kde byla provedena evakuace.

Povinností hejtmána kraje je také ochrana práv a oprávněných zájmů bezprostředně ohrožených osob, které jsou povinny strpět záchranné práce prováděné v zájmu ochrany životů a zdraví osob. Za stavu nebezpečí je hejtman dále oprávněn:

- rozhodnout o ukládání pracovní výpomoci nebo o povinnosti poskytnout věcné prostředky k řešení krizové situace,
- nařídit za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav a odstraňování staveb.

Všeobecně platí, že uvedená opatření se využijí jen v tom rozsahu, který je nezbytný pro překonání krizové situace. Pro koordinaci činností spojených s realizací hejtmánem přijatých opatření zřizuje hejtman kraje svůj pracovní orgán, jímž je krizový štáb kraje.

⁶ § 14 odst. 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

1.2.4 Činnost obcí za krizových stavů

Po vyhlášení nouzového stavu nebo stavu nebezpečí jsou orgány obce povinny zajistit provedení krizových opatření v podmínkách obce. Obecní úřad dále za účelem zajištění připravenosti obce na řešení krizových situací:⁷

- organizuje přípravu obce na krizové situace,
- poskytuje obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podklady a informace potřebné ke zpracování krizového plánu obce s rozšířenou působností,
- vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob, pro kterou shromažďuje údaje, a předává údaje v ní vedené obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu se nachází,
- se podílí na zajištění veřejného pořádku,
- plní úkoly stanovené krizovým plánem obce s rozšířenou působností při přípravě na krizové situace a jejich řešení.

Po dobu trvání krizového stavu plní starosta obce následující úkoly:

- zabezpečuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,
- nařizuje a organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce,
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce,
- zajišťuje organizaci dalších nezbytných opatření pro řešení krizové situace.

Při plnění úkolů k řešení krizových situací si může starosta obce zřídit krizový štáb obce. Pokud se jedná o obec s rozšířenou působností, potom krizový štáb musí být zřízen. Veškeré náklady vynaložené na provedení krizových opatření, které stanovila obec, jsou hrazeny z obecního rozpočtu.

1.3 Bezpečnostní rady

Hlavním úkolem státu a orgánů územní samosprávy je zabezpečit připravenost na řešení krizových situací. Poradními orgány na přípravu na krizové situace jsou bezpečnostní rady. Ty se zřizují jak na úrovni státu, tak i na úrovni krajů a obcí s rozšířenou působností. Složení bezpečnostních rad je určeno zákonem, čímž je zajištěno to, aby v rámci jednotlivých správních území fungovala příslušná úroveň bezpečnostního systému státu.

⁷ § 21a odst. 1 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

1.3.1 Bezpečnostní rada státu

Bezpečnostní rada státu v rozsahu pověření, které stanovila vláda, připravuje vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti České republiky.⁸ Její složení a činnost je usměrněna usnesením vlády. Předsedou Bezpečnostní rady státu je vždy předseda vlády a místopředsedou většinou bývá 1. místopředseda vlády. Dalšími členy jsou zpravidla ministr vnitra, zahraničních věcí, spravedlnosti, obrany, financí, průmyslu a obchodu, dopravy a zdravotnictví. Schůze Bezpečnostní rady státu se účastní také guvernér České národní banky, předseda Správy státních hmotných rezerv a vedoucí Úřadu vlády České republiky. Právo účastnit se schůze má i prezident republiky. Funkční období členů Rady je totožné s funkčním obdobím vlády.

K zabezpečení připravenosti zřídila Bezpečnostní rada státu tyto pracovní výbory:

- Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky,
- Výbor pro obranné plánování,
- Výbor pro civilní nouzové plánování,
- Výbor pro zpravodajskou činnost.

1.3.2 Bezpečnostní rada kraje

Bezpečnostní rada kraje je opět poradním orgánem pro přípravu na krizové situace, tentokrát však na úrovni kraje. Jejím předsedou je hejtman kraje, který jmenuje jednotlivé členy rady. Bezpečnostní rada kraje má nejvíce 10 členů. Právní předpis stanovuje hejtmanovi kraje povinnost, aby za členy rady jmenoval vždy náměstka hejtmána, ředitele krajského úřadu, ředitele krajského ředitelství Policie ČR, ředitele HZS kraje, příslušníka Armády ČR určeného náčelníkem Generálního štábu Armády ČR, ředitele zdravotnické záchranné služby kraje, zaměstnance kraje zařazeného do krajského úřadu, jehož zároveň jmenuje tajemníkem bezpečnostní rady kraje, vedoucího útvaru zdravotnictví krajského úřadu a další osobu, která je nezbytná k posouzení stavu zabezpečení a stavu připravenosti na krizové situace.⁹

Činnost bezpečnostní rady kraje se řídí jednacím řádem bezpečnostní rady, který schvaluje její předseda. Bezpečnostní rada kraje se schází k pravidelným zasedáním podle ročního plánu práce, který si tento orgán schválil. V případě potřeby může dojít také

⁸ čl. 9 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

⁹ § 7 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

k mimořádnému zasedání bezpečnostní rady kraje. Na svých zasedáních rada projednává a posuzuje zejména:¹⁰

- přehled možných zdrojů rizik a analýzu ohrožení,
- krizový a havarijný plán kraje,
- vnější havarijní plány, pokud je schvalován hejtmánem kraje,
- závěrečnou zprávu o hodnocení krizové situace v kraji,
- návrh ročního plánu kontrol prováděných v rámci prověřování krizové připravenosti kraje u obcí s rozšířenou působností, obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob a závěrů těchto kontrol,
- stav připravenosti složek IZS v kraji,
- návrh ročního plánu cvičení složek IZS a orgánů krizového řízení v kraji.

Závěry k projednávaným otázkám přijímá bezpečnostní rada formou usnesení, která jsou pro všechny členy rady závazná.

1.3.3 Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností

Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností je poradním orgánem zřizovatele pro přípravu na krizové situace.¹¹ Jejím předsedou je starosta obce s rozšířenou působností, jehož povinností je jmenování jednotlivých členů rady, kterých může být nejvýše 8. Právní předpis určuje starostovi povinnost, že za členy bezpečnostní rady určené obce musí vždy jmenovat místostarostu, tajemníka obecního úřadu, příslušníka Policie ČR určeného ředitelem krajského ředitelství Policie ČR, příslušníka HZS kraje určeného ředitelem HZS kraje, zaměstnance obce s rozšířenou působností zařazeného do obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který je zároveň tajemníkem bezpečnostní rady obce s rozšířenou působností, další osoby, které jsou nezbytné k posouzení stavu zabezpečení a stavu připravenosti na krizové situace.¹²

Činnost bezpečnostní rady obce s rozšířenou působností se řídí jejím jednacím řádem, který schvaluje předseda bezpečnostní rady kraje. Jednací řád je vypracován na stejném principu jako jednací řád bezpečnostní rady kraje. Bezpečnostní rada obce s rozšířenou

¹⁰ § 6 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

¹¹ § 24 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

¹² § 9 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

působností se také schází k pravidelným zasedáním podle ročního plánu práce, ale opět může dojít rovněž k mimořádnému zasedání.

Na svých zasedáních členové rady projednávají zejména:¹³

- přehled možných zdrojů rizik a analýzu ohrožení,
- krizový plán obce s rozšířenou působností,
- vnější havarijný plán, pokud je schvalován starostou obce s rozšířenou působností,
- závěrečnou zprávu o hodnocení krizové situace v rámci správního obvodu obce s rozšířenou působností,
- stav připravenosti složek IZS dislokovaných ve správním obvodu obce s rozšířenou působností,
- způsob seznámení obcí, právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení.

Závěry k projednávaným otázkám přijímá bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností také formou usnesení, která jsou pro všechny členy závazná.

1.4 Krizové štáby

Krizové štáby jsou pracovní orgány, které slouží k řešení krizových situací. Rozlišují se krizové štáby zřízené u orgánů s územní působností, jež jsou utvářeny na úrovni státu, kraje, obce s rozšířenou působností, obce, a krizové štáby zřízené u ostatních orgánů či organizací, kam patří krizové štáby ministerstev a ostatních správních úřadů, krizové štáby ostatních státních orgánů a krizové štáby právnických a podnikajících fyzických osob. Pro činnost krizového štábu se zpravidla vybavuje pracoviště krizového štábu.

1.4.1 Ústřední krizový štáb

Ústřední krizový štáb je pracovním orgánem vlády k řešení krizových situací.¹⁴ Jeho aktivace se provádí zejména v případě hrozby vzniku nebo po vzniku krizové situace nebo jiné závažné situace, která se dotýká bezpečnostních zájmů ČR. Ústřední krizový štáb má 17 členů a jejím předsedou může být buď ministr obrany, nebo ministr vnitra.

¹³ § 8 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

¹⁴ § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

K hlavním úkolům Ústředního krizového štábu patří příprava návrhů na řešení situace, které předkládá na schůzi Bezpečnostní rady státu. Mimo to plní i následující úkoly:¹⁵

- zabezpečuje operativní koordinaci, sledování a vyhodnocování stavu realizace opatření přijímaných vládou, ministerstvy a jinými správními úřady a orgány územních samosprávných celků k zamezení vzniku nebo k řešení vzniklé krizové situace, nebo jiné závažné situace, a poskytuje podporu činnosti orgánům krizového řízení územních správních úřadů a orgánům územních samosprávných celků,
- zabezpečuje operativní součinnost s orgány krizového řízení mezinárodních organizací,
- zabezpečuje posouzení vývoje situace, obsah a přiměřenost opatření přijímaných správními úřady a orgány územní samosprávy a informuje Bezpečnostní radu státu,
- posuzuje, projednává a koordinuje přijímání opatření meziresortního charakteru navrhovaných ministerstvy.

1.4.2 Krizový štáb kraje

K přípravě na krizové situace a jejich řešení zřizuje hejtman kraje jako svůj pracovní orgán krizový štáb kraje.¹⁶ Hejtman kraje aktivuje krizový štáb kraje v případě, kdy:¹⁷

- je vyhlášen stav nebezpečí pro celé území kraje nebo pro jeho část,
- jej použije ke koordinaci záchranných a likvidačních prací,
- jde o úkol prováděný při cvičení orgánů krizového řízení nebo cvičení složek IZS,
- je vyhlášen krizový stav pro celé území státu nebo pro jeho část patřící do působnosti kraje,
- je k tomu vyzván Ministerstvem vnitra při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací,
- je tento postup nezbytný pro řešení mimořádné události a není splněna některá z podmínek uvedených v předchozích případech.

Počet členů krizového štábu kraje není závazně stanoven, právní předpis pouze doporučuje jeho složení. Členy jsou členové příslušné bezpečnostní rady a členové stálé pracovní skupiny, která je tvořena tajemníkem krizového štábu, pracovníky krajského úřadu,

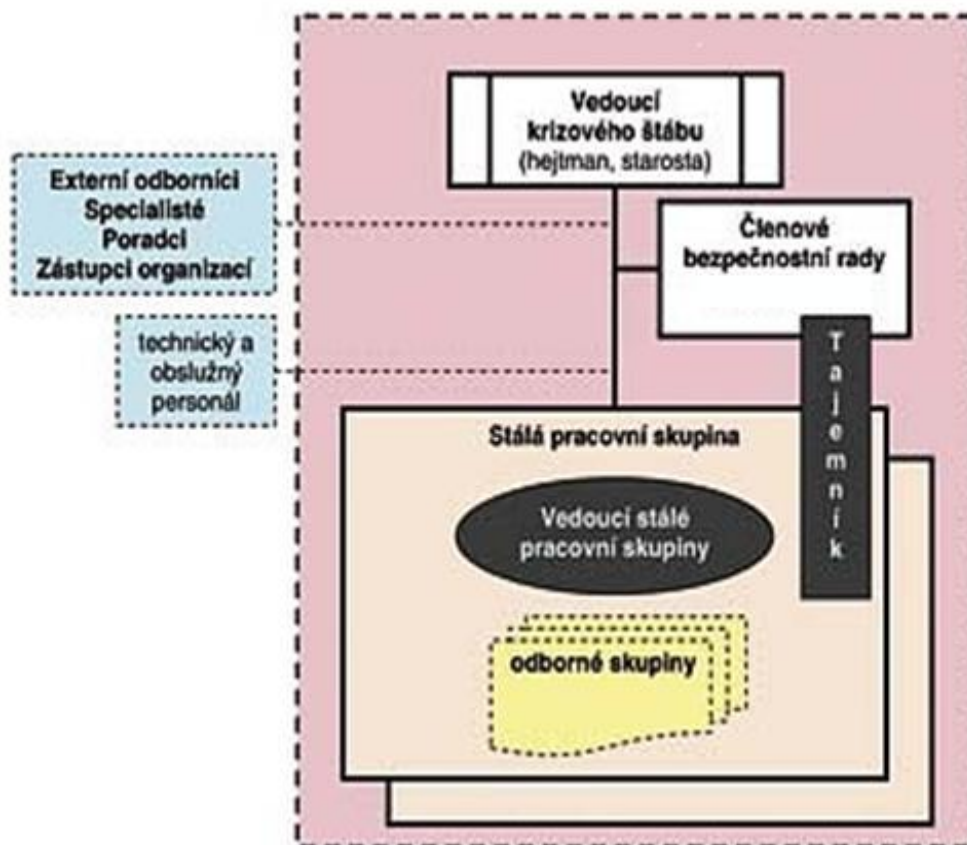
¹⁵ čl. 2 usnesení vlády ze dne 24. listopadu 2008 č. 1500

¹⁶ § 14 odst. 2 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

¹⁷ § 12 odst. 1 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

zástupci složek IZS s krajskou působností a odborníky s ohledem na druh řešené mimořádné události nebo krizové situace. Tajemníkem krizového štábu kraje je tajemník bezpečnostní rady kraje. Na následujícím obrázku lze vidět grafické znázornění jednotlivých členů krizového štábu kraje či obce s rozšířenou působností.

Obrázek 2- Krizový štáb kraje/obce s rozšířenou působností

Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2008 [cit. 2011-01-20]. Základní organizační schéma krizového štábu. Dostupné z WWW:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/112/2007/zari/strana_24.html>.

Činnost krizového štábu kraje se zpravidla řídí jednácím řádem, který schvaluje vedoucí příslušného krizového štábu. Po aktivaci krizového štábu kraje zahájí nepřetržitou činnost jeho stálá pracovní skupina, která při řešení krizové situace nebo při koordinaci záchranných a likvidačních prací jedná nepřetržitě a připravuje podklady pro jednání krizového štábu, jehož je součástí.

Významným prvkem pro komunikaci při řešení krizové situace na úrovni kraje či obce s rozšířenou působností je územně příslušné operační a informační středisko IZS, které je stálým orgánem pro koordinaci složek IZS na daném území.¹⁸

1.4.3 Krizový štáb obce s rozšířenou působností

K řešení krizových situací ve správním území obce s rozšířenou působností zřizuje starosta takové obce jako svůj pracovní orgán krizový štáb obce s rozšířenou působností.¹⁹ Starosta obce s rozšířenou působností aktivuje tento štáb ve stejných případech, jako tomu je u krizového štábu kraje. Činnosti krizového štábu obce s působností na celé správní území obce s rozšířenou působností se budou prioritně využívat zejména v případech, kdy starosta této obce bude koordinovat záchranné a likvidační práce. Počet členů zde opět není závazně stanoven, ale právní předpis pouze doporučuje jeho složení, které je téměř shodné se složením členů krizového štábu kraje, pouze místo pracovníků krajského úřadu mezi členy patří pracovníci obecního úřadu.

Činnost krizového štábu obce s rozšířenou působností se řídí jeho jednacím řádem, který schvaluje vedoucí příslušného krizového štábu a je obdobou jednacího řádu krizového štábu kraje. Může mít ale také vypracovanou vlastní metodiku činnosti, která obsahuje postupy při zpracování jednotlivých pracovních dokumentů, vzory různých hlášení, zpráv, atd. Po aktivaci krizového štábu obce s rozšířenou působností zahájí nepřetržitou činnost, která je totožná s činností krizového štábu kraje, stálá pracovní skupina krizového štábu obce s rozšířenou působností.

1.5 Právnícké osoby v systému krizového řízení

Významným prvkem v systému krizového řízení jsou právnícké a podnikající fyzické osoby (dále jen podnikající osoby).²⁰ Právnícké osoby jsou schopné v době, kdy zdroje IZS nedostačují, poskytnout při odstraňování následků mimořádných událostí další, zejména věcné, prostředky. Těmi se v tomto případě rozumí movité a nemovité věci, které jsou ve vlastnictví právníckých osob, nebo jimi poskytované služby, které lze využít při řešení krizových situací. Pokud nastane situace, kdy bude potřeba při plánování opatření k řešení krizové situace využít plánované pomoci konkrétní právnícké osoby, zahrne ji zpracovatel

¹⁸ § 5 odst. 1) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

¹⁹ § 14 odst. 2 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

²⁰ § 29 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

krizového plánu do krizového plánu. V takovém případě je tato konkrétní právnická osoba povinna:

- bezplatně poskytnout a aktualizovat požadované, zákonem stanovené, podklady, případně i další související údaje,
- podílet se při přípravě na krizové situace na zpracování krizových plánů, je-li k tomu vyzvána příslušným orgánem krizového řízení,
- zpracovávat plány krizové připravenosti.

Jestliže by za krizového stavu došlo k ohrožení života, zdraví nebo hrozí-li škody velkého rozsahu na majetku či životním prostředí, mají právnické osoby za povinnost, pokud jim to uloží hejtman kraje nebo orgány obce, splnit úkoly, které jdou nad rámec opatření uvedených v krizových plánech. Povinnost poskytnout při krizových stavech věcný prostředek ukládá právnickým osobám hejtman kraje, při nebezpečí z prodlení je k tomu oprávněn také starosta obce. Oprávněný funkcionář, který uložil právnické osobě povinnost poskytnout věcný prostředek, musí zabezpečit jeho vrácení tomu, kdo věcný prostředek poskytl. Pokud je právnickým osobám v přičinné souvislosti s krizovými opatřeními a cvičeními způsobena škoda, odpovídá za tuto škodu stát.²¹

1.6 Fyzické osoby v systému krizového řízení

Fyzická osoba pobývající na území České republiky má právo na nezbytné informace o připravovaných krizových opatřeních k ochraně jejího života, zdraví a majetku.²² Kromě tohoto práva má fyzická osoba také celou řadu povinností jak v rámci krizové připravenosti, tak i při vyhlášení krizových stavů. Fyzická osoba je v době krizového stavu povinna:²³

- uposlechnout výzvy oprávněných orgánů krizového řízení k zaevidování na stanoveném místě z důvodu uložení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci,
- hlásit v obci, v jejímž správním obvodu bude pobývat, přechodnou změnu pobytu na základě povinného hlášení,
- strpět omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu,
- vykonávat uloženou pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc,
- poskytnout požadované věcné prostředky.

²¹ § 36 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

²² § 31 odst. 1 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

²³ § 31 odst. 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

Pracovní povinnost stanoví fyzické osobě v době nouzového stavu a stavu ohrožení státu hejtman kraje formou pracovního příkazu a rozumí se jí povinnost fyzických osob vykonávat po nezbytně nutnou dobu určené práce, které jsou nezbytné pro řešení krizové situace, v místě určeném orgánem krizového řízení, podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Fyzická osoba může plnění výše uvedených povinností odmítnout v případě, že by jejich plněním ohrozila život či zdraví vlastní nebo jiných osob, anebo by byly povinnosti jí ukládané v rozporu se zákonem. Pokud není fyzická osoba schopna uloženou pracovní povinnost nebo výpomoc konat ze zdravotních důvodů, musí tuto skutečnost doložit lékařským posudkem. Od poskytnutí pracovní povinnosti či výpomoci jsou také osvobozeny:²⁴

- osoby ve věku do 18 let a od 62 let,
- osoby plně invalidní,
- poslanci a senátoři Parlamentu ČR,
- členové vlády,
- osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké.

²⁴ § 32 odst. 2 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

2 Krizová komunikace a složky IZS

V krizovém řízení hraje komunikace jednu z nejdůležitějších rolí. Při vzniku mimořádné události nebo krizové situace je potřeba komunikovat s veřejností, dále mezi sebou musí komunikovat jednotlivé orgány veřejné správy, složky IZS a operační a informační střediska. Proto je nezbytně nutné, aby subjekty krizového řízení věděly, jak taková komunikace má vypadat a probíhat, znaly základní zásady, principy a její doporučené metody. Čím více budou jednotlivé subjekty na komunikaci v krizích připraveni, tím rychleji a efektivněji bude krizové řízení probíhat.

2.1 Krizová komunikace obecně

Krizová komunikace je na jedné straně chápána jako nástroj krizového řízení, na straně druhé představuje specifickou formu obecné komunikace. Jedná se zejména o interpersonální, veřejnou, skupinovou a také masovou komunikaci. Může mít formu jak verbální, tak i neverbální. Ke krizové komunikaci musí docházet nejen při vzniku krizové situace, ale také i před vznikem takové události, protože je nutné krize vždy předvídat a být na ně připraven.

Předmětem krizové komunikace je sdělování informací.²⁵

- mezi orgány a prvky systému krizového řízení a uvnitř tohoto systému,
- veřejnosti, médiím, odborníkům, soudním znalcům a orgánům činným v trestním řízení, vyšetřujícím předmětné mimořádné události, katastrofy, nehody a hromadná neštěstí,
- podřízeným, zaměstnancům firmy, rodinným příslušníkům a jiným věcně zainteresovaným právnickým a fyzickým osobám- o potencionální, blížící se či již reálně existující hrozbě, nebo již probíhající krizové situaci a opatřeních, konaných orgány systému krizového řízení, vedením firmy či jinými osobami k tomu, aby dopady krizové události byly eliminovány, zmírněny nebo odstraněny.

Hlavním cílem krizové komunikace je uvolnění správných, plnohodnotných a důvěryhodných informací. Pokud takové informace budou uvolněny ve správný čas a na správném místě, tak orgány a prvky krizového řízení budou mít dostatek času se odborně připravit k následným činnostem. Mezi další důležité cíle patří redukce nejistoty, díky níž se zabrání vzniku paniky. V neposlední řadě se nesmí zapomínat na zmírnění rozsahu negativní

²⁵ HÁLEK, V. *Krizový management- teorie a praxe*. Bratislava: DonauMedia, 2008, s. 194.

publicity, která může poškodit dobré jméno dotčeného orgánu nebo prvku systému krizového řízení, společnosti, ale také i osoby, jež by mohla být označena jako původce krizové události.

Mezi základní principy krizové komunikace lze zařadit následující:

- přímou odpovědnost za krizovou komunikaci nese vedení společnosti nebo úřadu, nikdy však tiskoví mluvčí,
- každá krizová komunikace by měla mít předem připravený scénář,
- krizová komunikace musí být závislá na více lidech, ne pouze na jedné osobě,
- je nutné vždy přesně a jasně definovat problém, aby nedošlo k možnosti špatné interpretace,
- při vzniku krizové situace hraje hlavní roli rychlost, a proto je důležité, aby byly klíčové role v systému krizové komunikace předem rozděleny,
- všechny informace musí být podloženy fakty, nesmí se jednat o spekulace či dohady,
- před začátkem krizové komunikace je potřeba analyzovat možné dopady sdělení,
- nejlepší variantou je plánovat komunikaci k nejhorsímu možnému scénáři, který by mohl nastat,
- přinejmenším jednou do roka je nezbytné aktualizovat základní krizovou dokumentaci.

Základem každé krizové komunikace je důkladně připravený krizový plán. Společnosti, orgány a prvky systému krizového řízení se při vzniku krizové situace právě takovými plány řídí, ale také zároveň dodržují praxi ověřené metodické postupy v následujícím pořadí:

- na vzniklou situaci je třeba okamžitě reagovat a je nutné se co nejdříve řídit krizovým plánem,
- dále je potřeba zajistit, aby byl co nejrychleji k dispozici vysoce postavený představitel podniku nebo příslušného úřadu,
- poskytnout médiím co největší množství informací, které jsou podloženy fakty a skutečnostmi,
- příprava všeobecných informací, které je dobré mít k dispozici, než se zpracují informace reagující na konkrétní situaci,
- provedení tiskové akce s vysokým představitelem společnosti nebo úřadu,
- je dobré se vyvarovat příliš mnoha odborných termínů, komunikace by měla probíhat tak, aby tomu rozuměla nejširší veřejnost.

Příprava řádného krizového manuálu je velice nápomocným krokem pro řešení krizových situací, ale bohužel každá taková situace je specifická, a proto není možné se na všechny odpovědně připravit. Můžeme říci, že řešení krizových situací vyžaduje tři důležité schopnosti- operativnost, originalitu a také ochotu nést odpovědnost.

2.2 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém je jednou z nejdůležitějších součástí krizového řízení v České republice. IZS se buduje již od roku 1993, kdy bylo usnesením vlády č. 246/1993 schváleno jeho 13 zásad. Základním právním předpisem je nyní zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. IZS byl vytvořen s cílem dosáhnout propojení řídicích, koordinačních a výkonných funkcí při řešení mimořádné události. V současnosti IZS svou podobou představuje právně vymezený a otevřený systém, který slouží k přípravě na vznik mimořádné události a k provádění preventivních, záchranných, likvidačních a obnovovacích prací. IZS je systém spolupráce a koordinace složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací tak, aby nikdo z těch, kteří mohou pomoci, nebyl opomenut, a aby si vzájemně nikdo z nich nepřekážel.

2.2.1 Složky integrovaného záchranného systému

Jednotlivé složky IZS se dělí na dvě skupiny, a to na základní a ostatní složky. Při vzniku mimořádné události nebo krizové situace je důležitá komunikace a spolupráce zejména mezi základními složkami IZS. Základními složkami podle § 4 odst. 1 zákona o IZS jsou:

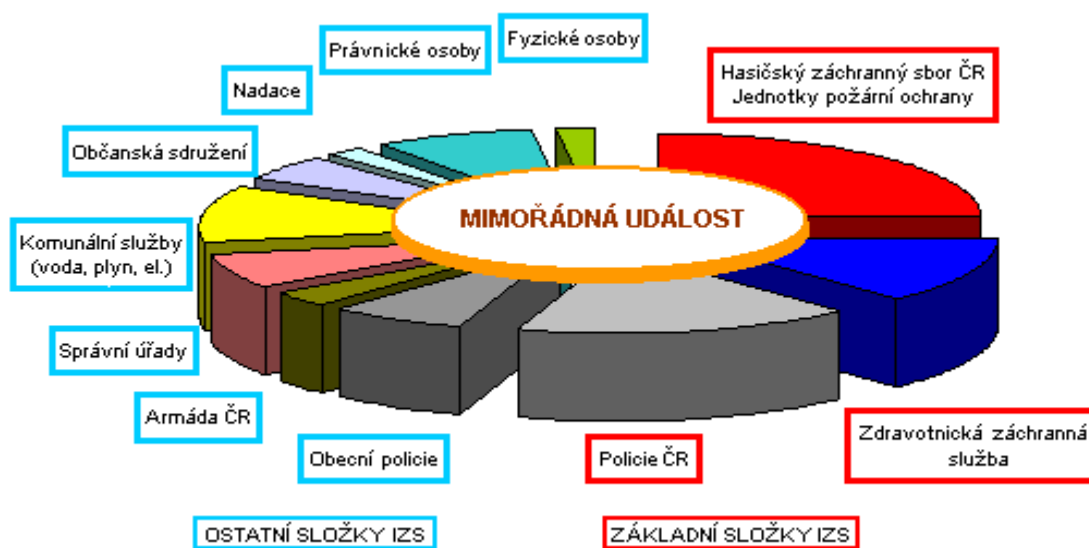
- Hasičský záchranný sbor ČR,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- zdravotnická záchranná služba,
- Policie ČR.

Tyto základní složky IZS jsou schopny rychle a nepřetržitě zasahovat a mají působnost na celém území státu. Pokud má obec k dispozici jednotku sboru dobrovolných hasičů, která je na takové úrovni, že je zařazená do plošného pokrytí území kraje, je tato jednotka také základní složkou IZS.

Při řešení mimořádné události je velmi často potřeba také spolupráce s ostatními složkami IZS, které poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou:²⁶

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Obrázek 3- Složky IZS

Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2008 [cit. 2011-02-14]. Složky integrovaného záchranného systému.

Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/faq/izs_hasici.html>.

²⁶ § 4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Ostatní složky IZS jsou povolávány podle druhu mimořádné události a také na základě jejich možností zasáhnout a pravomocí, které jim dávají právní předpisy. Aby bylo zřejmé, jaké ostatní složky IZS do systému patří, je sestaven poplachový plán IZS kraje. V tomto plánu jsou registrovány síly a prostředky složek, způsob jejich vyrozumění v případě povolání k mimořádné události a doba uvedení složky IZS do akceschopnosti zasáhnout. Grafické znázornění jednotlivých složek lze vidět na výše uvedeném obrázku.

2.2.2 Hasičský záchranný sbor ČR

Základním úkolem HZS ČR je chránit životy, zdraví a majetek obyvatel před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. HZS ČR je tvořen Generálním ředitelstvím hasičského záchranného sboru a hasičskými záchrannými sbory krajů. K organizačním strukturám GŘ HZS patří oddělení IZS a také oddělení operačního a informačního střediska, které hlavně zabezpečuje činnost ústředního operačního a informačního střediska. HZS ČR je hlavním koordinátorem IZS. Při vzniku mimořádné události či krizové situace slučuje všechny záchranné složky a zabezpečuje koordinovaný postup při provádění záchranných a likvidačních prací. V rámci plnění svých úkolů spolupracuje nejenom s ostatními složkami IZS, ale také i se správními úřady a jinými orgány veřejné správy, právníckými i fyzickými osobami, neziskovými organizacemi, atd.

2.2.3 Jednotky požární ochrany

Jednotkami požární ochrany jsou:²⁷

- jednotka hasičského záchranného sboru kraje, která je složena z příslušníků hasičského záchranného sboru určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru kraje,
- jednotka hasičského záchranného sboru podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání,
- jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která je složena z fyzických osob, které nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání,

²⁷ § 65 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně a související předpisy

- jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání.

Každá jednotka požární ochrany plní tyto základní úkoly:²⁸

- provádí požární zásah podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředků,
- provádí záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech,
- podává neprodleně zprávy o svém výjezdu a zásahu územně příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje.

2.2.4 Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba je tvořena čtrnácti územními středisky, jež pokrývají území všech krajů. Organizační struktura ZZS je nejednotná a její řízení není centrální. Ve spolupráci s HZS kraje a s operačními a informačními středisky IZS:

- přijímá, zpracovává a vyhodnocuje tísňové výzvy a určuje nejlepší způsob, jak poskytnout přednemocniční neodkladnou péči,
- poskytuje či zajišťuje přednemocniční neodkladnou péči na místě vzniku úrazu nebo při dopravě postiženého,
- koordinuje součinnost s praktickými lékaři a s lékařskou službou první pomoci,
- organizuje a řídí rychlou přepravu odborníků k zabezpečení neodkladné péče do zdravotnických zařízení, která jimi nedisponují.

2.2.5 Policie ČR

Policie ČR je výkonným orgánem státní moci v oblasti bezpečnosti občanů, ochrany majetku a veřejného pořádku. Policii ČR tvoří Policejní prezidium ČR, útvary s působností na celém území ČR a útvary s územně vymezenou působností. V rámci IZS plní zejména úkoly, které jsou spojené s uzavřením prostoru ohroženého nebo postiženého mimořádnou událostí, s organizací odklonu a regulace dopravy, zajišťováním veřejného pořádku, bezpečnosti a ochrany majetku.

²⁸ § 70 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně a související předpisy

Policista nebo útvar policie se podílí na provádění záchranných a likvidačních prací:

- jsou-li k tomu vycvičeni a vybaveni,
- pokud to je nezbytné pro záchranu života, zdraví nebo majetku,
- jsou-li k tomu určeni policejním prezidentem.

2.3 Stálé orgány pro koordinaci složek IZS

Kromě orgánů pro koordinaci činností jednotlivých složek IZS, které působí při mimořádných událostech, zřídil zákonodárce i jejich stálé orgány. Mezi ně patří operační a informační střediska IZS, tedy:

- Operační středisko HZS kraje a
- Operační a informační středisko GRH HZS.

Je nutné zdůraznit, že operační a informační středisko IZS není součástí krizového štábu kraje. Jednotlivé složky IZS jsou informovány o nebezpečích vzniku mimořádných událostí právě prostřednictvím operačních a informačních středisek. Pokud je to nezbytné pro provádění záchranných a likvidačních prací, tak tyto střediska informují o nebezpečích vzniku mimořádných událostí určené osoby dotčených správních úřadů s krajskou působností nebo s působností ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností, a právnické a fyzické osoby určené havarijním plánem kraje. Operační a informační střediska si vyměňují informace s operačními středisky základních složek, aby mohla zpracovat dokumentaci IZS a informace, které jsou nezbytné pro vzájemnou spolupráci.

Mezi hlavní povinnosti operačních a informačních středisek patří:

- přijímání a vyhodnocování informací o mimořádných událostech,
- plnění úkolů, které jim uložily orgány oprávněné koordinovat záchranné a likvidační práce,
- zprostředkování plnění úkolů organizaci, jež ukládá velitel zásahu,
- v případě potřeby zabezpečování vyrozumění základních i ostatních složek IZS a vyrozumění státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků podle dokumentace IZS.

Vedle těchto povinností plní operační a informační středisko i následující úkoly:²⁹

- zabezpečuje obsluhu telefonní linky tísňového volání čísla 150 a v případech určených ministerstvem také obsluhu telefonní linky jednotného evropského čísla tísňového volání 112,
- dokumentuje záchranné a likvidační práce, na kterých se podílí,
- spolupracuje na zpracování dokumentace IZS,
- udržuje spojení s operačními středisky základních složek a s ostatními složkami, s místy zásahu a s krizovými štáby,
- vyhlašuje odpovídající stupeň poplachu při prvotním povolávání a nasazování sil a prostředků složek na místo zásahu, jestliže je na tomto území více než jedno místo zásahu, vyhlašuje odpovídající stupeň poplachu pro území postižené mimořádnou událostí,
- předává informaci o vyhlášeném třetím nebo zvláštním stupni poplachu pro území postižené mimořádnou událostí organizačně vyššímu operačnímu a informačnímu středisku,
- zapojuje se do mezinárodních záchranných operací a do zahraniční spolupráce při záchranných a likvidačních pracích.

Přijímání a vyhodnocování informací o mimořádných událostech se vede jak v provozu fonickém, tak i elektronickém nebo písemném. Všechna komunikace operačních a informačních středisek se musí zakládat a zálohovat.

Operační středisko základní složky vyhodnotí tísňové volání a v případě, kdy řešení mimořádné události náleží do jeho věcné působnosti, si vyžádá spolupráci další základní složky prostřednictvím jejího operačního střediska. Pokud však řešení mimořádné události nenáleží do jeho věcné nebo místní působnosti, předá přijaté informace operačnímu středisku základní složky, které je k řešení mimořádné události příslušné. Někdy se může stát, že řešení mimořádné události vyžaduje součinnost několika složek. V tomto případě operační středisko předá přijaté informace také územně příslušnému operačnímu a informačnímu středisku, jehož prostřednictvím se vyžaduje součinnost těchto složek.

²⁹ HORÁK, R. a kol. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha: Linde Praha a.s., 2004, s. 253-254.

Pokud je to technicky možné, tak operační středisko základní složky může přepojit tísňové volání, které vyhodnotí, že mu nenáleží, přímo na základní složku, jež je k řešení mimořádné události příslušná, nebo na operační středisko místně příslušné základní složky či na územně příslušné operační a informační středisko.

2.4 Řízení složek IZS

Koordinace složek při společném zásahu je prováděna na:

- taktické úrovni- na místě zásahu, kde se mimořádná událost projevuje svými účinky nebo kde se projevy mimořádné události předpokládají, a za záchranné a likvidační práce odpovídá velitel zásahu,
- operační úrovni- prostřednictvím operačního a informačního střediska IZS,
- strategické úrovni- jestliže situace vyžaduje komplexnější řešení.

Velitelem zásahu je hasič (velitel jednotky požární ochrany), pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Ten řídí veškeré provádění záchranných a likvidačních prací a koordinuje činnost složek IZS v místě zásahu. Může si zřídit i svůj výkonný orgán, jímž je štáb velitele zásahu. Velitel zásahu má ze zákona o IZS pravomoc:³⁰

- vyžádat osobní a věcnou pomoc na fyzické nebo právnické osobě,
- požádat o odstranění stavby nebo porostu,
- vyhlásit evakuaci,
- omezit pohyb osob, jejichž přítomnost na místě zásahu není potřebná.

Kromě výše uvedených pravomocí má velitel zásahu i řadu povinností:³¹

- organizuje záchranné a likvidační práce s ohledem na zásady koordinace složek a po konzultaci s vedoucími složek stanoví celkový postup provedení záchranných a likvidačních prací,
- zajišťuje součinnost mezi jednotlivými vedoucími složek,
- ukládá příkazy vedoucím složek,
- organizuje členění místa zásahu,
- organizuje spojení mezi místem zásahu a územně příslušným operačním a informačním střediskem při předávání informací,

³⁰ § 19 odst. 3 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

³¹ § 3 odst. 3 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

- povolává potřebné množství sil a prostředků složek na místo zásahu,
- organizuje součinnost složek s ostatními právníky a fyzickými osobami, poskytujícími osobní a věcnou pomoc, se správními úřady, s orgány obcí a jejich organizačními složkami.

Co se týče koordinace složek na operační úrovni, tak za obsah, formu a aktuálnost informací odesílaných z místa zásahu na územně příslušné operační a informační středisko odpovídá velitel zásahu. Předávané informace obsahují údaje zejména o:³²

- situaci v místě zásahu,
- času zahájení a ukončení záchranných a likvidačních prací,
- nasazených silách a prostředcích složek, jejich potřebě, popřípadě o potřebě jiné pomoci, údaje o činnosti složek, osobní a věcné pomoci poskytované v místě zásahu,
- vyhlášeném stupni poplachu v místě zásahu,
- změně v obsazení funkce velitele zásahu,
- stavu záchranných a likvidačních prací v místě zásahu,
- odjezdu složek z místa zásahu.

Strategická úroveň koordinace složek IZS představuje přímé zapojení starosty obecního úřadu s rozšířenou působností, hejtmána kraje nebo Ministerstva vnitra do koordinace záchranných a likvidačních prací. Nástává to v situacích, kdy velitel zásahu o jejich koordinaci požádá. Ke svému rozhodování využívají jako pracovní orgán předem zřízené krizové štáby. Pro plánovitou činnost při koordinaci záchranných a likvidačních prací je zpracován havarijní plán kraje. Pokud se někde nachází významné zdroje rizika (např. jaderná elektrárna), tak se zpracovávají také vnější havarijní plány těchto podniků.

2.4.1 Zásady koordinace složek

Společný zásah jednotlivých složek IZS je koordinován tak, aby veškeré záchranné a likvidační práce byly řízeny v absolutní součinnosti. Taková koordinace složek spočívá v zajišťování následujících činností.³³

³² § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

³³ § 1 odst. 2 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

- 1) Vyhodnocení druhu a rozsahu mimořádné události za využití výsledků organizovaného průzkumu.
- 2) Uzavření místa zásahu a omezení vstupu osob na místo zásahu, jejichž účast tam není potřebná.
- 3) Záchrana bezprostředně ohrožených osob, zvířat nebo majetku, popřípadě jejich evakuace.
- 4) Poskytnutí neodkladné zdravotní péče zraněným osobám.
- 5) Přijetí nezbytných opatření pro ochranu životů a zdraví osob ve složkách IZS:
 - rozdělení místa zásahu na zóny s charakteristickým nebezpečím,
 - stanovení odpovídajícího režimu práce a způsobu ochrany života a zdraví sil záchranných složek, včetně použití ochranných prostředků,
 - zohlednění zvláštností místa zásahu při činnosti složek, jako jsou technologie výrob, konstrukční a dispoziční řešení objektů, vlastností přítomných nebo vznikajících látek,
 - vytvoření týlu, podmínky pro odpočinek sil, stanovení odpovídajícího režimu jejich práce a odpočinku, materiální a finanční zabezpečení složek,
 - přerušování záchranných prací, pokud jsou bezprostředně ohroženy životy a zdraví sil záchranných složek nebo záchrannými pracemi by vznikly závažnější nepříznivé následky než ty, které hrozí vzniklou mimořádnou událostí.
- 6) Přerušování trvající příčiny vzniku ohrožení vyvolaných mimořádnou událostí (např. provizorní opravou, zamezením úniku nebezpečných látek).
- 7) Omezení ohrožení vyvolané mimořádnou událostí a stabilizace situace v místě zásahu.
- 8) Přijetí odpovídajících opatření v místech, kde se očekávají účinky při předpokládaném šíření mimořádné události, které zajistí:
 - průzkum šíření mimořádné události,
 - informování nebo varování obyvatelstva na území ve směru šíření mimořádné události, která je může ohrozit svými účinky,
 - evakuaci obyvatelstva (popř. zvířat),
 - vyhledání zraněných nebo bezprostředně ohrožených osob,
 - ošetření zraněných osob,
 - poskytnutí pomoci osobám, které nelze evakuovat,

- regulaci volného pohybu osob a dopravy v místě zásahu a v jeho okolí,
 - střežení evakuovaného území a majetku.
- 9) Poskytnutí nezbytné humanitární pomoci postiženým osobám.
 - 10) Poskytnutí neodkladné veterinární péče zraněným zvířatům.
 - 11) Poskytování nutných informací příbuzným osob, které jsou výrazně postiženy mimořádnou událostí.
 - 12) Podávání nezbytných informací o mimořádné události a o prováděných záchranných a likvidačních pracích sdělovacím prostředkům a veřejnosti.
 - 13) Dokumentování údajů a skutečností za účelem zjišťování a objasňování příčin vzniku mimořádné události.
 - 14) Dokumentování záchranných a likvidačních prací, které obsahuje základní přehled o nasazených složkách a časový sled prováděných činností.

2.4.2 Typové činnosti složek IZS

Typové činnosti složek IZS při společném zásahu jsou zpracovány podle § 18 vyhlášky č. 328/2001 Sb. Typovou činnost vydává MV- generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR pro odbor IZS a výkonu služby. Jednotlivé typové činnosti obsahují postup složek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter mimořádné události.

- STČ-01/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu na uskutečněné a ověřené použití radiologické zbraně
- STČ-02/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu - demonstrování úmyslu sebevraždy
- STČ-03/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu - oznámení o uložení nebo nálezů výbušného předmětu
- STČ-04/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu při mimořádné události způsobené leteckou nehodou
- STČ-05/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu „Nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens nebo toxinů“
- STČ-06/IZS Typová činnost složek IZS v podmínkách rozsáhlých policejních opatření pro udržení veřejného pořádku při technopárty

- STČ 07/IZS - Typová činnost složek IZS při společném zásahu „Záchrana pohřešovaných osob-pátrací akce v terénu“
- STČ 08/IZS- Typová činnost složek IZS při společném zásahu „Dopravní nehoda“
- STČ 09/IZS- Typová činnost složek IZS při mimořádné události s velkým počtem raněných a obětí
- STČ 10/IZS- Typová činnost složek IZS při společném zásahu při nebezpečné poruše plynulosti provozu na dálnici³⁴

2.5 Zásady způsobu krizové komunikace a spojení v IZS

Základním předpokladem a podmínkou efektivního řešení mimořádné události je zabezpečení spolehlivé komunikace mezi jednotlivými složkami IZS a orgány, které se podílí na koordinaci záchranných a likvidačních prací. Kvůli tomu se při přípravě na mimořádné události a krizové situace používá tzv. krizová komunikace. V tomto případě se krizovou komunikací rozumí přenos informací mezi orgány veřejné správy a mezi složkami IZS pomocí využití prostředků hlasového a datového přenosu veřejné telekomunikační sítě a vybraných částí neveřejných komunikačních sítí.

Technické prostředky krizové komunikace zajišťuje Ministerstvo vnitra, které je také povinno umožnit mezi jednotlivými orgány a složkami krizovou komunikaci v účelové telekomunikační síti Ministerstva vnitra. Poskytovatelé komunikačních služeb jsou povinni při přípravě a řešení způsobů krizové komunikace a jednotného evropského čísla tísňového volání spolupracovat s Ministerstvem vnitra, které určuje způsob nepřetržité obsluhy telefonní linky pro toto číslo. Každá osoba, jež se pomocí příslušného technického zařízení účastní krizové komunikace, musí být po celou dobu, kdy je vyhlášena hrozba mimořádné události, nebo během vlastních záchranných a likvidačních prací neustále dostupná tak, aby se v rámci své kompetence buď likvidace mimořádné události účastnila, nebo poskytla zákonem stanovenou součinnost.

Krizová komunikace v IZS je organizována pro potřebu všech tří úrovní koordinace (taktické, operační a strategické) jak mezi složkami, ministerstvy, ostatními ústředními správními úřady, úřady s krajskou působností nebo s působností ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností, orgány krajů a obcí, tak i v rámci každého z těchto subjektů.

³⁴ Hasičský záchranný sbor ČR [online]. 2010 [cit. 2011-03-28]. Dokumentace IZS. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>>.

K provádění krizové komunikace se využívají:³⁵

- účelová telekomunikační síť Ministerstva vnitra, která slouží k zabezpečování hlasové a datové komunikace a také k připojení hromadné radiokomunikační sítě IZS,
- hromadná radiokomunikační síť IZS provozovaná Ministerstvem vnitra a sloužící k běžnému provozu složek jako jediného radiokomunikačního prostředku při ukončení přechodu z radiokomunikačních technologií do hromadné sítě,
- veřejná pevná telekomunikační síť, v níž je spojení jištěno uplatněním přednostního spojení,
- veřejná mobilní telekomunikační síť,
- prostředky mobilní komunikační sítě, které jsou vyčleněné k zajištění spojení mezi orgány krizového řízení a obcemi,
- záložní rádiová síť v přímém režimu na určeném kmitočtu,
- spojky nebo vytvořená rádiová síť umožňující přenos zpráv, které se používají při selhání všech technologií,
- mobilní telekomunikační sítě a zařízení, jejichž použití může povolit pouze velitel zásahu nebo územně příslušné operační a informační středisko v situaci, kdy dojde k nedostatečné kapacitě standardně používaných spojovacích prostředků.

2.5.1 Organizace spojení v IZS

Spojení v IZS se zabezpečuje mezi:

- subjekty krizové komunikace,
- složkami v místě zásahu a z místa zásahu na operační a informační střediska,
- operačními středisky základních složek IZS,
- operačními a informačními středisky, operačními středisky, dispečinky nebo pracovišti ostatních složek.

V rámci každé skupiny se využívají různé způsoby spojení. Mezi subjekty krizové komunikace se používá:

- účelová telekomunikační síť Ministerstva vnitra,

³⁵ HORÁK, R. a kol. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha: Linde Praha a.s., 2004, s. 255-256.

- hromadná radiokomunikační síť IZS nebo
- veřejná telekomunikační síť.

Mezi složkami v místě zásahu a z místa zásahu na operační a informační střediska se spojení zabezpečuje pomocí hromadné radiokomunikační sítě IZS nebo veřejné mobilní telekomunikační sítě. V případě, kdy nemůže být využit ani jeden z těchto způsobů, se spojení uskutečňuje prostřednictvím:

- veřejné pevné telekomunikační síť,
- prostředků mobilní komunikační sítě, které jsou vyčleněny k zajištění spojení mezi orgány krizového řízení a obcemi,
- záložní rádiové síť,
- mobilní telekomunikační síť a zařízení, jejichž použití může povolit velitel zásahu nebo operační a informační středisko,
- spojky nebo vytvořené rádiové sítě pro přenos zpráv, jež se využívají při selhání ostatních technologií.

Mezi operačními středisky základních složek IZS je spojení zabezpečováno pomocí:

- účelové telekomunikační síť Ministerstva vnitra,
- hromadné radiokomunikační síť IZS,
- veřejné pevné telekomunikační síť,
- veřejné mobilní telekomunikační síť,
- prostředků mobilní komunikační sítě, které jsou vyčleněny k zajištění spojení mezi orgány krizového řízení a obcemi.

V situaci, kdy není možné použít tyto způsoby spojení, se používá záložní rádiová síť nebo spojky či vytvořená rádiová síť pro přenos zpráv, jež se využívají při selhání ostatních technologií tak, aby obě na sobě byly nezávislé.

Mezi operačními a informačními středisky, operačními středisky, dispečinky nebo pracovišti ostatních složek se pro spojení využívá veřejná pevná telekomunikační síť nebo veřejná mobilní telekomunikační síť. Organizaci spojení v rámci jednotlivých subjektů IZS pro zajištění jejich vlastní činnosti si zabezpečuje každý subjekt samostatně.

2.5.2 Analogová rádiová síť HZS ČR

Analogová rádiová síť HZS ČR a součinnosti v IZS je určena pro rádiové spojení jednotek HZS ČR a pro součinnost s jednotkami požární ochrany (dále jen „jednotky PO“) ostatních zřizovatelů a součinnost s dalšími základními a ostatními složkami IZS.³⁶ ARS je tvořena rádiovými prostředky HZS ČR a jednotek PO ostatních zřizovatelů a dalších složek v IZS při součinnosti. ARS je organizována jako stálá rádiová síť s nepřetržitým provozem a její řídicí základnová radiostanice je umístěna na OPIS MV- GŘ HZS ČR.

ARS se používá zejména ke:³⁷

- komunikaci mezi operačními středisky,
- ke komunikaci mezi operačním střediskem a jednotkou PO,
- ke komunikaci na místě zásahu,
- k přenosu dat na vyhrazených kmitočtech,
- k vyhlášení poplachu jednotkám PO,
- ke svolání členů jednotek SDH obcí,
- k součinnostnímu spojení mezi jednotkami PO navzájem a mezi jednotkami PO a dalšími složkami IZS.

Rádiová síť v místě zásahu je vždy zřizována velitelem zásahu ke spojení na místě zásahu mezi velitelem zásahu (štábem) a zasahujícími silami a prostředky, příp. silami a prostředky v záloze. Dále se používá ke spojení velitele zásahu (štábu) s vozidlem vybaveným SCC, ke spojení v rádiové síti štábu, úseku nebo sektoru. Takováto rádiová síť je tvořena přenosnými a vozidlovými radiostanicemi v místě zásahu a může být doplněna radiostanicemi velitele zásahu (náčelníka štábu).

V rádiové síti v místě zásahu musí být pro velitele zásahu (štáb) technicky zajištěno nepřetržité sledování (monitorování).³⁸

- na místě zásahu použitých celostátních zásahových kmitočtů,
- celostátního součinnostního kmitočtu, je-li při zásahu použit,

³⁶ Hlava I. odst. 2 Pokynu č. 42 generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 20. října 2004, kterým se vydává Řád analogové rádiové sítě HZS ČR a součinnosti v IZS

³⁷ Hlava IV. odst. 23 Pokynu č. 42 generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 20. října 2004, kterým se vydává Řád analogové rádiové sítě HZS ČR a součinnosti v IZS

³⁸ Hlava IV. odst. 32 Pokynu č. 42 generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 20. října 2004, kterým se vydává Řád analogové rádiové sítě HZS ČR a součinnosti v IZS

- hlavního provozního kmitočtu, resp. hlavního propojovacího kmitočtu, je-li namísto rádiové sítě místně příslušného území použito určeného otevřeného kanálu HZS v radiokomunikační síti PEGAS,
- kmitočtů (komunikací) dle rozhodnutí velitele zásahu (štábu) při zřízení štábu, avšak jen v případech, je-li toto technicky možné.

Celostátní kmitočty jsou používány na území celé České republiky a mohou být provozovány pouze pro stanovené účely. Mezi celostátní kmitočty patří:

- celostátní součinnostní kmitočet „I“, který je používán zejména
 - na OPIS MV- GR HZS ČR a všech operačních střediscích HZS kraje,
 - při spojení v rádiové síti náčelníka štábu,
 - pro součinnostní spojení s letadlem, vrtulníkem, jednotkami PO ostatních zřizovatelů a dalšími složkami IZS,
- celostátní zásahový kmitočet „K“ a „N“, které mohou být používány pouze
 - při komunikaci jednotek PO,
 - v prostoru zásahu (včetně prověřovacího a taktického cvičení),
- celostátní datový kmitočet „I+“
 - sloužící k přenosu dat (např. příkazu k výjezdu),
 - je provozován s nejnižším možným výkonem a zejména za využití směrových antén,
 - nesmí být používán pro hlasové komunikace,
- celostátní propojovací kmitočet „M+“, který
 - je používán pro propojení SCC a radiostanice velitele zásahu (štábu) prioritně jako propojovací,
- celostátní propojovací kmitočet „G+“, jenž
 - je používán pro propojení SCC a radiostanice velitele zásahu (štábu) prioritně jako záložní propojovací,
- celostátní společné kmitočty „U“ a „Y“, které
 - jsou používány v rádiových sítích při činnostech nesouvisejících se záchrannými a likvidačními pracemi jednotek PO,
 - nesmí být používány při zásahu,

- smí být provozovány jen na přenosných radiostanicích.

Každou rádiovou komunikaci slyší všechny radiostanice v dosahu, které pracují na stejném kmitočtu, a proto musí volaná radiostanice určit příjemce předávané zprávy. Pro tuto činnost se používají volací značky, což je skupina písmen a skupina čísel, které se označují u jednotek PO.

2.5.3 Digitální rádiová síť složek IZS

Složky IZS používají plně digitální systém PEGAS, jehož základní charakteristiky jsou v souladu s obecnými požadavky na radiokomunikační systémy pro bezpečnostní a záchranné sbory. Systém PEGAS umožňuje 3 základní principy řešení potřeb při rádiové komunikaci:

- jeden neveřejný radiokomunikační systém s celostátním pokrytím,
- jeden operátor,
- jedna použitá technologie.

Systém PEGAS je neveřejným komunikačním systémem, který využívají kromě útvarů Ministerstva vnitra a Policie ČR také zdravotnická záchranná služba, HZS ČR, civilní ochrana a Armáda České republiky. Tento systém umožňuje komunikaci:

- uvnitř jednotlivých složek IZS,
- mezi složkami IZS navzájem,
- mezi velitelem zásahu a zasahujícími složkami IZS,
- mezi operačními středisky.

Systém PEGAS je síť rádiových buněk, které umožňují mobilní digitální komunikaci. Základní síť je složena ze vzájemně propojených regionálních sítí. Každá regionální síť poskytuje rádiové pokrytí území regionu a řídí komunikace, které jsou uskutečňované na daném území. Systém nabízí uživatelům pevných i mobilních terminálů hlasové i datové služby. Charakteristika hlasových služeb je následující:

- poskytují vysokou kvalitu řeči,
- konference na otevřeném kanálu,
- individuální i skupinové volání,
- systém přednostních volání,
- tísňová volání, která mají zajištěnu nejvyšší úroveň priority pro toto volání,

- spojení v přímém režimu,
- volání mimo síť (propojení do existujících analogových sítí, do neveřejné i veřejné telefonní sítě).

Datové služby nabízí:

- přenos komplexně chráněných informací z počítače připojeného na rádiový terminál,
- dotazování do databází,
- elektronickou poštu,
- krátké textové zprávy.

Komunikace na otevřených kanálech je podmíněna pokrytím sítě signálem a tvoří ho určitá skupina rádiových a linkově připojených základnových stanic. V podstatě jde o skupinu přístupových bodů v síti, ve které se mohou uživatelé příslušné operační skupiny účastnit dané komunikace. Otevřený kanál znamená skupinovou komunikaci účastníků patřících do jedné, nebo několika operačních skupin, jež se nalézají uvnitř nadefinovaného geografického pokrytí. Nastavení pokrytí a operačních skupin vydává operátor sítě. Každá složka IZS má vytvořené vlastní komunikační prostředí. Pro HZS ČR a PČR je pokrytí definováno pro okres, u ZZS pro celý region. Současně existuje společný kanál IZS, který je využíván pro vzájemnou komunikaci složek IZS na území celého regionu. Výhodou otevřených kanálů je možnost jejich současného sledování najednou. Otevřené kanály se využívají hlavně pro hovory mezi operačním střediskem a zasahující jednotkou nebo pro jednotky IZS, které přijíždějí k zásahu.

Komunikace na přímých kanálech je uskutečňována pomocí terminálů, které jsou ve vzájemném rádiovém dosahu a mohou spolu komunikovat na kanálech vyhrazených pro tento účel. Tato komunikace nevyžaduje síťové zdroje a může být realizována i mimo pokrytí sítě signálem. Využívá se hlavně pro přenos zpráv na místě zásahu v síti velitele zásahu. Dosah je závislý pouze na vzdálenosti terminálů a jejich vzájemném umístění.

Individuální hovory jsou uskutečňovány mezi dvěma terminály nebo mezi volajícím a dalšími až čtyřmi volanými terminály při konferenčním hovoru. Individuální hovory jsou podobné telefonním hovorům, akorát že komunikace v tomto případě probíhá vždy jedním směrem. Tyto hovory jsou síťovou službou a vyžadují pokrytí sítě signálem.

Mezi SMS aplikace patří klasické SMS zprávy, dotazy do databází a odesílání kódů typické činnosti. HZS ČR nejvíce využívá odesílání kódu typické činnosti, což je posílání předdefinovaných SMS zpráv, pomocí nichž jsou odesílány informace o typické činnosti nebo

o obvyklé události během zásahu. Dotazy do databází v současnosti využívá zejména Policie ČR.

Datové přenosy jsou určeny pro zabezpečený přenos souborů mezi počítači, kdy terminály a síť PEGAS vytváří pouze přenosové prostředí. Datové přenosy se využívají pro dotazování do databází a pro přenos zpráv elektronickou poštou. Mezi datové přenosy se řadí také přenos zeměpisných souřadnic vozidel z GPS přijímače.

V následující tabulce jsou vypsány základní typy koncových zařízení, které systém PEGAS používá. Pro potřeby Policie ČR jsou dodávány další komponenty pro speciální použití. K těmto koncovým zařízením lze pro realizaci datových přenosů připojit osobní počítač nebo notebook.

Tabulka 1- Koncová zařízení systému PEGAS

Souprava ruční radiostanice	HT0905L
Nabíječ aku pro ruční radiostanice	LG9S
Vozidlový adaptér pro ruční radiostanici	HT 0957A
Souprava vozidlové radiostanice	TR1001L
Souprava přenosné radiostanice	TR1003L
Místní dispečerské pracoviště linkově připojené (LCT)	TR 1005L
Místní dispečerské pracoviště rádiově připojené (RCT)	TR 1004L
Velké dispečerské pracoviště linkově připojené (LCDP)	TR 1009L

Zdroj: MATRA NORTEL COMMUNICATIONS [online]. 2004 [cit. 2011-03-15]. Koncová zařízení systému PEGAS.

Dostupné z WWW: <http://www.matra.cz/tiskomnc/zprava_pegas.htm>.

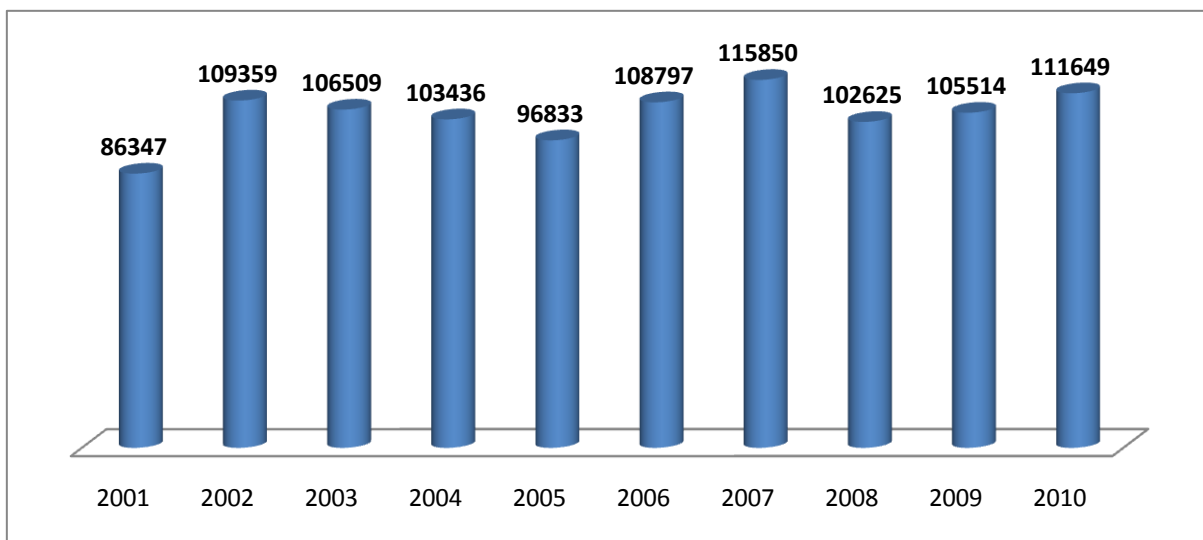
3 Analýza činnosti složek IZS v České republice

V praktické části práce se zaměřím na analýzu činnosti složek IZS v České republice. Nejprve zanalyzuji vývoj událostí v letech 2001 - 2010, u kterých zasahoval HZS ČR a ostatní složky IZS. Dále zhodnotím spolupráci jednotlivých složek IZS, zejména jaké složky při zásazích nejvíce spolupracují s jednotkami PO. Tato část je velmi důležitá, protože základním pilířem spolupráce složek je krizová komunikace. Tuto komunikaci při řešení vzniklé mimořádné události je nezbytné neustále zdokonalovat, k čemuž slouží hlavně prověřovací a taktická cvičení složek IZS, ale také provádění preventivní činnosti. Proto se zaměřím i na tuto oblast. Při záchranných a likvidačních pracích působí na zasahující složky řada negativních vlivů, avšak nejvíce se budu soustředit na ty, které souvisí se špatnou krizovou komunikací. Závěrem se pokusím zjistit, zda existují závislosti mezi vybranými ukazateli.

3.1 Vývoj mimořádných událostí v letech 2001 - 2010

Každý rok vznikne velký počet mimořádných událostí, které vyžadují zásah nejen jednotek PO, ale i ostatních složek IZS a dalších subjektů. Jak lze na níže uvedeném grafu vidět, počet takových událostí se neustále zvyšuje. V roce 2001 složky IZS zasahovaly u 86 347 mimořádných událostí a v roce 2010 se toto číslo zvýšilo o 25 302, tedy na 111 649 mimořádných událostí. V této kapitole se zaměřím na vývoj jednotlivých mimořádných událostí v letech 2001 - 2010, u kterých zasahovaly jednotky PO a další složky IZS.

Graf 1- Mimořádné události celkem

Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 2 a 3

V roce 2002 došlo oproti roku 2001 k nárůstu většiny druhů událostí, nejvíce požárů, dopravních nehod a technických pomoci (čerpání vody, záchrana osob a zvířat z různých prostor, nouzové otevření bytu, odstranění překážek, otevírání uzavřených prostor, provizorní opravy atd.), které byly spojeny s vyhlášením opatření:

- k likvidaci následků povodní, které v srpnu 2002 zasáhly celkem 43 okresů v rámci 10 krajů,
- před možným teroristickým útokem, kdy k nejčastějším činnostem hasičů patřilo převzetí, zajištění a odvoz podezřelých obálek a předmětů, dekontaminace a likvidace podezřelých látek na různých místech,
- ke zvládnutí kalamitního stavu, který byl způsoben mimořádně nepříznivým počasím, kdy nejčastějšími činnostmi jednotek bylo vyprošťování vozidel ze závějí, odstraňování překážek, pomoc při zprůjezdňování komunikací a likvidace následků dopravních nehod.

Poklesl počet technologických pomoci a nepatrně také planých poplachů.

Tabulka 2- Mimořádné události v letech 2001 - 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Požáry	17285	18295	28156	20550	19484
Dopravní nehody	18536	20450	21503	21188	20681
Živelní pohromy	0	13329	1796	1605	2729
Práce na vodě	399				
Čerpání vody	2228				
Úniky nebezpečných chemických látek celkem	4156	5693	5883	5550	5630
z toho ropné produkty	3596	4653	4904	4572	4616
Technické havárie celkem	33951	43190	40994	46814	40413
z toho technické havárie		611	291	638	37
technické pomoci	32679	34923	35019	40363	34799
technologické pomoci	1272	1251	1713	1453	1150
ostatní pomoci	0	6405	3971	4360	4427
Jiné technické zásahy	1555				
Radiační nehody a havárie	0	0	0	3	2
Ostatní mimořádné události	0	240	154	100	48
Plané poplachy	8237	8162	8023	7626	7846
Celkem	86347	109359	106509	103436	96833

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

V roce 2003 došlo k výraznému nárůstu požárů, které zapříčinilo extrémní sucho, dále také vzrostl počet dopravních nehod a úniků nebezpečných chemických látek. Naopak ohromný pokles je patrný zejména u živelních pohrom, snížil se počet technických havárií, planých poplachů a ostatních mimořádných událostí. V roce 2004 došlo opět k výraznému nárůstu technických havárií, počet ostatních mimořádných událostí buď stagnoval, nebo poklesl. V tomto roce jsou také evidovány 3 události zařazené pod radiační nehody. V roce 2005 došlo vlivem povětrnostních podmínek k nárůstu živelních pohrom a po několika letech poprvé poklesl počet technických havárií. Podrobnější informace o jednotlivých typech událostí v letech 2001 - 2005 a jejich počtu jsou znázorněny ve výše uvedené tabulce.

V roce 2006 oproti roku 2005 došlo k výraznému nárůstu ostatních mimořádných událostí, který byl způsoben případy spojenými s ptačí chřipkou, a vlivem povětrnostních podmínek také vzrostl počet živelních pohrom. Pokles počtu dopravních nehod byl zaznamenán v devíti měsících roku 2006, přičemž výrazný pokles byl v červenci, kdy začal platit nový zákon o silničním provozu.

V roce 2007 se výrazně zvýšil počet živelních pohrom (spojené s orkánem Kyrill), požárů (zejména požárů porostů v přírodě v jarních měsících v období sucha), dopravních nehod a úniků nebezpečných chemických látek (hlavně ropných produktů na komunikacích). Dne 18. ledna 2007 zasáhl území České republiky orkán Kyrill, který zapříčinil spoustu mimořádných událostí. Rozhodnutím vlády č. 11 byl v důsledku rozsáhlé živelní pohromy vyhlášen nouzový stav pro vybrané kraje, jelikož bylo nutné rychle odstraňovat následky vzniklé kalamity v lesích a zajistit bezpečnost osob před rizikem pádu stromů v kalamitních oblastech. V období června a července se HZS ČR podílel na likvidaci ohnisek nákazy ptačí chřipkou ve velkochovech na Orlickoústecku.

V roce 2008 je celkový počet událostí oproti roku 2007 nižší o 11 %. K poklesu došlo u všech druhů událostí kromě ostatních technických pomoci (přímo či nepřímo poskytnuté technické pomoci na vyžádání jiné služby) a planých poplachů, kde je zaznamenán nepatrný vzestup. 1. - 2. března 2008 způsobil rychlý přechod dvou studených front přes území České republiky, spojených s bouřkami, krupobitím a silným větrem, na západě a jihu republiky vzestup hladin vodních toků. Následkem rychlého proudění vzduchu (až 140 km/h) padaly stromy na komunikace, železniční tratě, elektrická vedení nebo objekty. Byly poškozeny stožáry a sloupy rozvodů elektrické energie a také střechy budov. Orkán Emma způsobil také řadu dopravních nehod.

Téměř u všech typů mimořádných událostí došlo v roce 2009 oproti roku 2008 k poklesu, výjimku tvořily technické havárie, u nichž je evidován nárůst o 13 %, a plané poplachy. Meteorologická situace na konci června a v průběhu července byla provázena výraznou bouřkovou činností, která svými srážkovými úhrny postihla velké množství lokalit. Vznikly přívalové povodně a na některých místech (např. v Jihočeském kraji) vznikly v důsledku dlouhotrvajících srážek i povodně způsobené náhlým zvýšením hladiny vodních toků. Devastující povodně způsobily nejen samotné vodní toky, ale hlavně povrchový odtok z krajiny. Z důvodu nasycení půdy vodou, vlivem přívalových dešťů, došlo k zatopení obcí a jejich částí z okolního terénu. Povodněmi bylo různou měrou zasaženo 451 obcí na území celkem 9 krajů.

Od roku 2010 nastala změna v evidenci živelních pohrom, které se evidují pomocí příznaku vždy ve spojení s druhem události. Z tohoto pohledu je tedy členění událostí vyvolaných živelními pohromami (nejvíce při jarních a letních povodních) za rok 2010 následující:

- celkem vzniklo 23 911 událostí,
- z toho 8 požárů,
- 404 dopravních nehod,
- 23 úniků nebezpečných chemických látek,
- 23 421 technických havárií (zejména technických pomocí),
- 55 ostatních událostí včetně planých poplachů.

Meteorologická situace v polovině května a začátkem června 2010 se vyznačovala intenzivní srážkovou činností, která postihla zejména severovýchod České republiky. Povodně postihly celkem čtyři kraje- Jihomoravský, Olomoucký, Zlínský a Moravskoslezský. V těchto krajích byl v průběhu povodní vyhlášen stav nebezpečí a povodně zasáhly 406 obcí. Velmi podobná situace jako v květnu a červnu na Moravě, se opakovala počátkem srpna 2010. Mohutnými srážkami byla opět zasažena východní část republiky, ale hlavně také oblasti v jižních, severních a východních Čechách. Z hlediska vývoje povodní byl stav nebezpečí vyhlášen pro vymezená území Ústeckého kraje a pro celý Liberecký kraj. Na území těchto krajů zasáhly povodně 145 obcí. Podrobnější informace o jednotlivých událostech v letech 2006 - 2010 jsou znázorněny v následující tabulce.

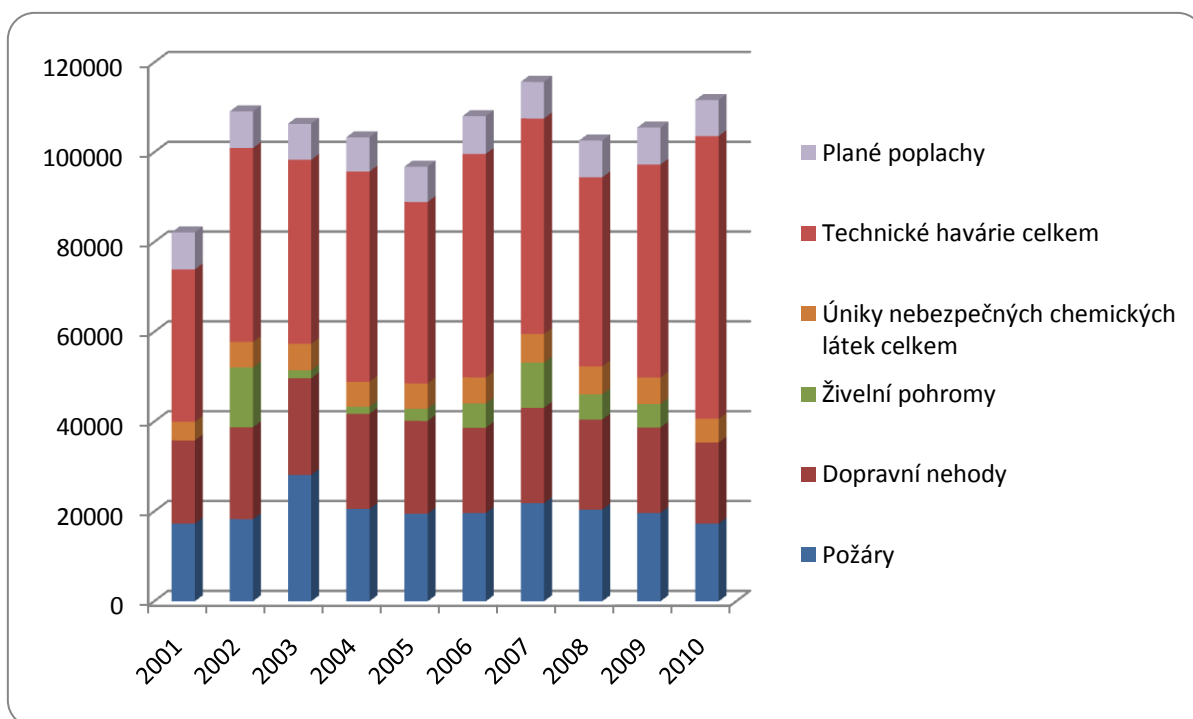
Tabulka 3- Mimořádné události v letech 2006 - 2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Požáry	19665	21835	20406	19681	17296
Dopravní nehody	18976	21270	20063	19004	18053
Živelní pohromy	5414	10044	5599	5240	0
Práce na vodě					
Čerpání vody					
Úniky nebezpečných chemických látek celkem	5809	6377	6242	5916	5300
z toho ropné produkty	4644	5235	5218	4991	4407
Technické havárie celkem	49785	48010	42104	47412	62961
z toho technické havárie	844	29	10	21	19
technické pomoci	45657	44765	38916	44187	58948
technologické pomoci	957	1042	770	761	744
ostatní pomoci	2327	2174	2408	2443	3250
Jiné technické zásahy					
Radiační nehody a havárie	4	0	0	0	0
Ostatní mimořádné události	735	166	17	10	2
Plané poplachy	8409	8148	8194	8251	8037
Celkem	108797	115850	102625	105514	111649

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Z evidovaných údajů a z níže uvedeného grafu je patrné, že počet událostí se od roku 2001 výrazně zvýšil. Největší podíl zaujímají technické havárie, dále dopravní nehody a požáry. V letech 2007 - 2010 došlo k velkému počtu živelních pohrom, které postihly velkou část České republiky a zanechaly za sebou ohromné škody. Díky růstu počtu mimořádných událostí je nezbytné, aby byly neustále přehodnocovány významné materiály, např. plošné pokrytí a dokumentace IZS, koncepce, vyhlášky a někdy i zákony. Jednotlivé složky IZS se neustále musí zdokonalovat ve své činnosti, zlepšovat vzájemnou komunikaci a spolupráci, aby mohly včas a rychle řešit následky vzniklých mimořádných událostí, jejichž počet se neustále zvyšuje.

Graf 2- Jednotlivé mimořádné události v letech 2001 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 2 a 3

3.2 Přehled zásahů jednotek PO a HZS ČR

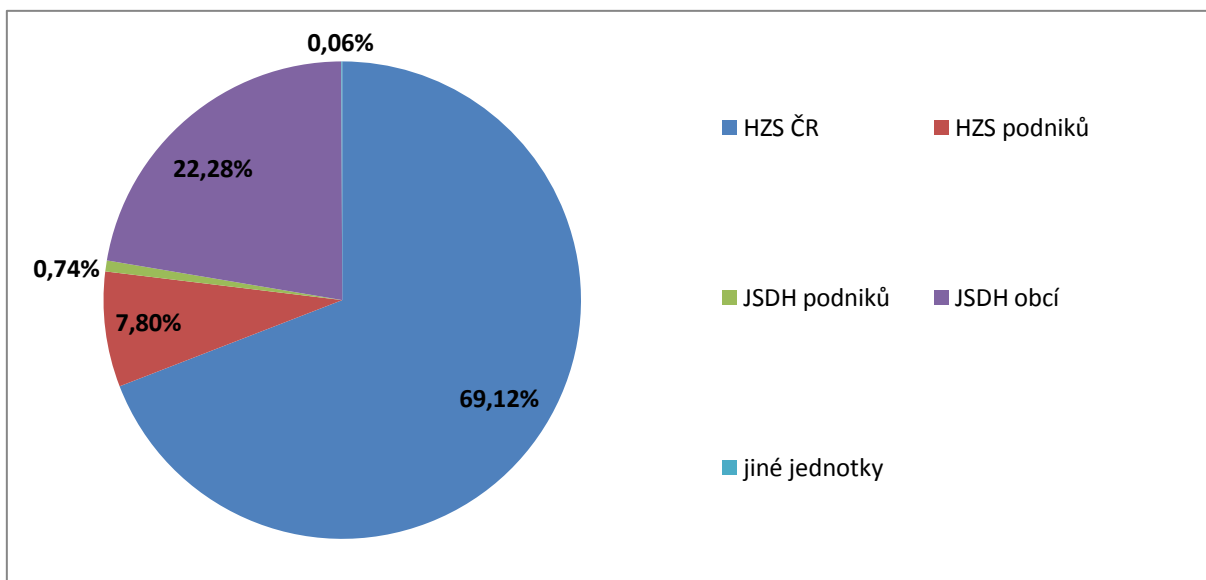
Při záchranných a likvidačních pracích u mimořádných událostí zasahují zejména HZS ČR a jednotky PO. V níže uvedené tabulce lze vidět procentní zastoupení jednotlivých jednotek PO a HZS ČR na všech zásazích v letech 2001 - 2010. Očividně největší podíl na řešení mimořádných událostí zaujímá HZS ČR, i přesto, že se rok od roku neustále snižuje. V roce 2001 byl tento podíl 75,6 % a v roce 2010 59,8 %, jedná se tedy o pokles o necelých 16 %. Na druhém místě se na zásazích podílí jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí, jejichž procentuální zastoupení se naopak zvyšuje. Účast HZS podniků a jednotek sboru dobrovolných hasičů podniků při řešení mimořádných událostí rok od roku klesá. Co se týče ostatních jednotek, tak jejich podíl je téměř zanedbatelný.

Tabulka 4- Procentní zastoupení HZS ČR a jednotek PO na zásazích

	HZS ČR	HZS podniků	JSDH podniků	JSDH obcí	jiné jednotky
2001	75,6 %	10,2 %	1,4 %	12,7 %	0,1 %
2002	69,9 %	7,9 %	1 %	21,1 %	0,1 %
2003	71,9 %	8 %	0,7 %	19,3 %	0,1 %
2004	73,8 %	8,2 %	0,6 %	17,3 %	0,1 %
2005	71,9 %	8,4 %	0,9 %	18,8 %	0 %
2006	68,8 %	7,8 %	0,7 %	22,6 %	0,1 %
2007	67,9 %	6,7 %	0,6 %	24,8 %	0 %
2008	67,8 %	6,8 %	0,5 %	24,9 %	0 %
2009	63,8 %	6,7 %	0,4 %	29,1 %	0 %
2010	59,8 %	7,3 %	0,6 %	32,2 %	0,1 %

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Graf 3- Průměrné procentní zastoupení jednotek PO a HZS ČR u zásahů

Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 4

Ve výše uvedeném grafu je znázorněn průměrný procentní podíl jednotlivých jednotek PO a HZS ČR na zásazích v letech 2001 - 2010. HZS ČR v průměru spolupracoval u 69,12 % všech zásahů, jednotky sboru dobrovolných hasičů u 22,28 % a HZS podniků v 7,8 % případů. Zbylé dvě skupiny, tzn. jednotky sboru dobrovolných hasičů podniků a ostatní jednotky, zaujímají dohromady necelé 1 % všech zásahů.

3.3 Vývoj spolupráce složek IZS v letech 2001 - 2010

Spolupráce jednotek PO s ostatními subjekty, zejména složkami IZS, je ve většině případů nezbytná. Jak je z následující tabulky vidět, jednotky PO při zásazích spolupracují s Policií ČR, obecní policií, obecním zastupitelstvem, zdravotnickou záchrannou službou, Armádou ČR, místními službami, hygienou, občanskými sdruženími v IZS, podniky a ostatními subjekty. V období 2001 - 2010 jednotky PO nejvíce spolupracovaly s Policií ČR, zdravotnickou záchrannou službou a obecní policií. Průměrná spolupráce s Policií ČR v letech 2006 - 2010 oproti předchozím 5 roků vzrostla o 10 121, což je nárůst o 23 %. Co se týče spolupráce se zdravotnickou záchrannou službou, tak ta vzrostla téměř o 17,5 %, a u obecní policie je nárůst dokonce 25 %.

Tabulka 5- Spolupráce jednotek PO s ostatními subjekty

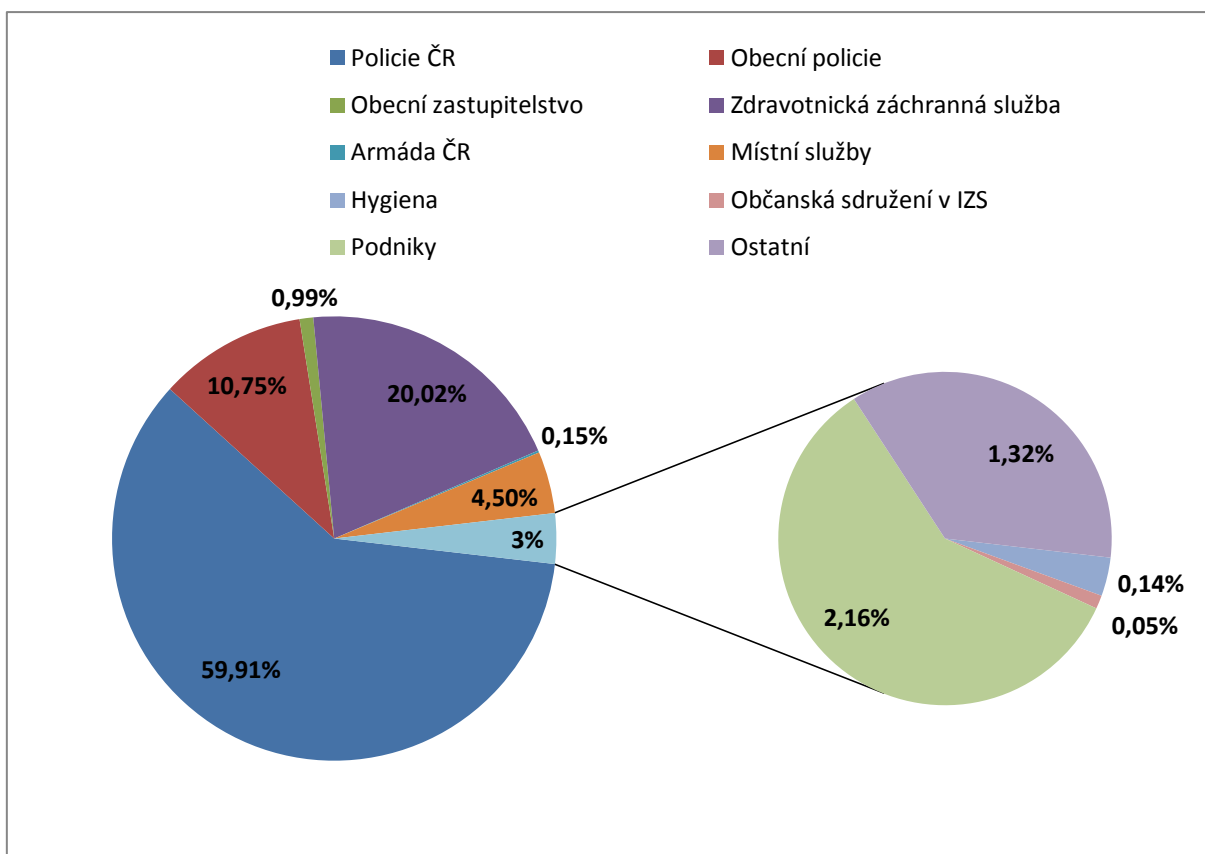
	Policie ČR	Obecní policie	Obecní zastupitelstvo	Zdravotnická záchranná služba	Armáda ČR	Místní služby	Hygiena	Občanská sdružení v IZS	Podniky	Ostatní
2001	38008	6676	955	13848	128	3643	510	115	3500	2946
2002	39664	7086	1190	13943	371	3432	155	48	1956	1197
2003	48158	8231	748	15675	95	3040	87	39	1567	1127
2004	45811	8490	582	15740	92	3284	61	15	1424	1056
2005	47271	8513	690	15692	78	3805	39	16	1404	950
průměr 2001 - 2005	43782	7799	833	14980	153	3441	170	47	1970	1455
2006	50388	8825	899	15283	130	3744	65	24	1135	543
2007	56255	10070	672	17671	87	3965	40	21	1224	518
2008	53923	9792	593	17929	58	3566	26	22	1474	520
2009	55450	9838	661	18520	59	3661	19	15	1417	596
2010	53502	10235	912	18534	76	4254	8	55	1942	698
průměr 2006 - 2010	53904	9752	747	17587	82	3838	32	27	1438	575
rozdíl	10121	1953	-86	2608	-71	397	-139	-19	-532	-880
rozdíl v %	23,12	25,04	-10,28	17,41	-46,34	11,54	-81,46	-41,20	-26,99	-60,49

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Naopak v letech 2006 - 2010 došlo k výraznému poklesu spolupráce jednotek PO s hygienou, téměř o 81,5 %, dále také o 60,5 % se snížil počet spolupráce s ostatními subjekty, o 46 % s Armádou ČR a s občanskými sdruženími v IZS o 41 %. Lze říci, že Policie ČR v letech 2006 - 2010 spolupracovala v průměru s jednotkami PO a HZS ČR u poloviny všech vzniklých událostí v tomto období.

Na níže uvedeném grafu je znázorněno procentní zastoupení jednotlivých složek IZS a dalších subjektů za léta 2001 - 2010, které v průměru spolupracovaly s jednotkami PO v 81 307 případech. Je zřejmé, že převážnou většinu z těchto případů zaujímá spolupráce jednotek PO s Policií ČR, a to téměř 60 %. Polovinu ze zbývajících částí, tedy 20 %, zastává zdravotnická záchranná služba, necelých 11 % patří obecní policii. Posledních 9 % zaujímají ze 4,5 % místní služby, 1 % obecní zastupitelstvo, Armáda ČR pouze 0,15 % a 4 % si mezi sebou dělí podniky, občanská sdružení v IZS, ostatní subjekty a hygiena.

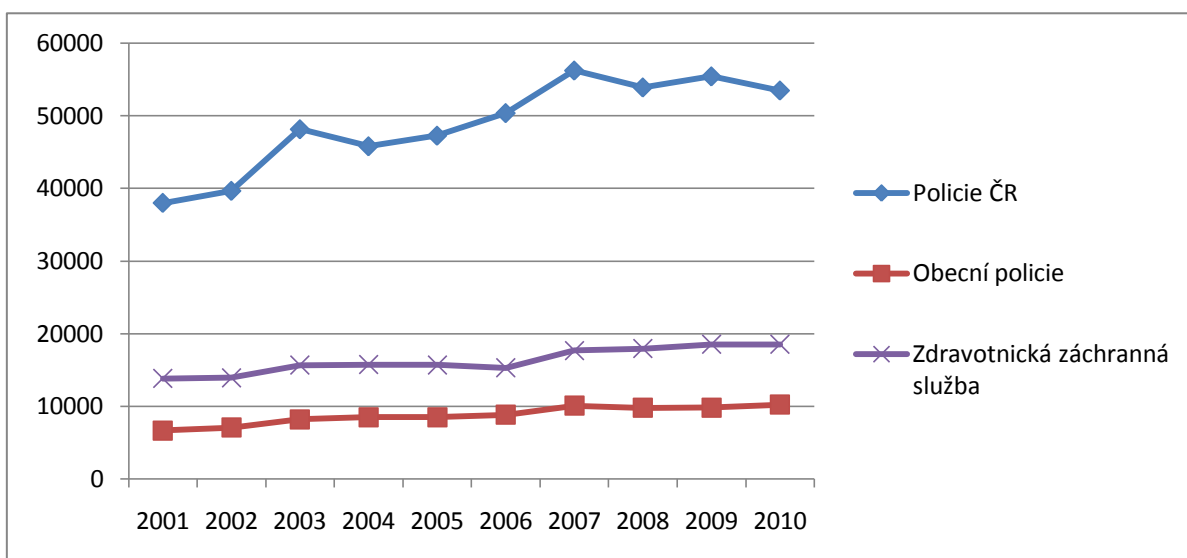
Graf 4- Procentní zastoupení spolupracujících složek

Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 5

Z předchozích údajů vyplývá, že spolupráce jednotek PO se složkami IZS a ostatními subjekty při řešení vzniklých mimořádných událostí je velmi významná. V následujícím grafu lze vidět vývoj spolupráce jednotek PO s Policií ČR, obecní policií a zdravotnickou záchrannou službou v letech 2001 - 2010. Je patrné, že nejvíce došlo k nárůstu spolupráce s Policií ČR, která v roce 2001 spolupracovala u 38 008 případů, a o deset let déle se toto číslo vyšplhalo na 53 502. U obecní policie a zdravotnické záchranné služby lze také vidět zvýšení, i když není tak skokové, jako v případě spolupráce s Policií ČR. Zdravotnická záchranná služba spolupracovala v roce 2001 s jednotkami PO u 13 848 mimořádných událostí a v roce 2010 se toto číslo zvýšilo o 4686, tedy na 18 534. Co se týče obecní policie, tak ta v roce 2001 spolupracovala u 6 676 případů a v roce 2010 došlo k nárůstu spolupráce na 10 235.

Graf 5- Vývoj spolupráce jednotek PO se základními složkami IZS

Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 5

Potřeba spolupráce jednotek PO se složkami IZS a ostatními subjekty se neustále zvyšuje, a proto je nezbytné, aby jejich spolupráce probíhala efektivně a bez větších problémů. Toho může být docíleno pomocí kvalitní a bezchybné krizové komunikace. Hlavním cílem zasahujících jednotek je provést záchranné a likvidační práce u vzniklé události v co nejkratším čase, aby se zabránilo vzniku velkých škod na majetku a ztrátách na lidských životech.

3.4 Spolupráce složek IZS u významných událostí

V letech 2001 - 2010 se stala spousta mimořádných událostí velkého rozsahu, při kterých byla nezbytná spolupráce složek IZS, jak základních, tak i ostatních. V této kapitole se podrobněji zaměřím na spolupráci jednotlivých složek IZS a dalších subjektů při povodních, které zasáhly některé oblasti České republiky v roce 2002 a 2009, a také při tragické události, jež se stala na železniční trati ve Studénce.

3.4.1 Povodně v srpnu 2002

V srpnu 2002 vznikly rozsáhlé povodně, které v různém rozsahu postihly celkem 43 okresů v rámci 10 krajů. Zatopeno bylo 99 měst, obcí a městských částí, částečně voda zasáhla a poškodila dalších 347 měst a obcí. Přímou nebo nepřímou bylo povodněmi dotčeno 15,5 % obyvatel České republiky. Povodně způsobily značné škody na majetku, infrastruktuře území a na životním prostředí. Složkami IZS bylo evakuováno 123 200 osob a bezprostředně bylo zachráněno 3 374 osob.

Zásahů při povodních se zúčastnily všechny základní složky IZS, to znamená jednotky PO, Policie ČR a zdravotnická záchranná služba, a také většina ostatních složek IZS (např. Armáda ČR, Český červený kříž, obecní policie, Vodní záchranná služba, organizace ADRA, Česká katolická charita). Byly zde nasazeny složky z celého území ČR.

Vedle hasičů své úkoly výborně zvládla Policie ČR, a to nejen při evakuaci, uzavírkách a zabezpečování objížděk, ale také včas plnila například potápění lodí. Velkým rozsahem nasazených sil a prostředků Armády ČR byly zajišťovány záchranné a likvidační práce, včetně zajišťování veřejného pořádku. V rámci zahraniční pomoci působilo na území České republiky 214 záchranářů z 8 států.

MV-generální ředitelství HZS ČR plnilo zejména úkoly ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací, která zahrnuje povolávání a nasazování sil a prostředků a koordinaci pomoci poskytované postiženému území z jiných krajů, okresů, ústředních správních úřadů a ze zahraničí. Činnost byla zaměřena převážně na:

- vyhodnocování požadavků HZS krajů, krajských úřadů, okresních úřadů a obcí,
- analýzu situace v postiženém území,
- evidenci a sledování účinnosti nasazení sil a prostředků,
- organizování mezikrajské pomoci jednotek PO,

- vyžadování součinnosti od složek IZS,
- získávání potřebných informací a jejich distribuci do území.

Při povodních v srpnu 2002 bylo celkem nasazeno 24 200 hasičů. Řešení povodní probíhalo ve spolupráci ústředních orgánů státní správy s orgány měst a obcí. Byl aktivován systém krizových štábů, v nichž byli zastoupeni i příslušníci HZS ČR. Od úrovně okresů byli zastoupeni minimálně dvěma osobami. Situaci byla přizpůsobena i operativní činnost štábů HZS krajů, kde hlavní roli sehrála operační a informační střediska HZS krajů a řídicí důstojníci HZS krajů.

Záchranné a likvidační práce při povodních byly úspěšně zvládnuty, hlavně díky následujícím zásadním změnám oproti možnostem řešení povodňové situace v roce 1997:

- zcela nová legislativa v oblasti IZS a krizového řízení,
- havarijní připravenost,
- sloučení civilní a požární ochrany,
- vznik HZS krajů- vytvoření řídicích a výkonných struktur na úrovni krajů.

Díky těmto zásadním změnám bylo umožněno:

- včas informovat obyvatelstvo prostřednictvím varovného systému, který je v současnosti ovládán z operačních a informačních středisek HZS ČR,
- včas a objektivně informovat obyvatelstvo prostřednictvím mediálních prostředků,
- včas informovat ohrožené obyvatelstvo prostřednictvím doplňkových prostředků Policie ČR (nouzové mobilní prostředky),
- včasná evakuace, která byla provedena jednotkami PO, Policií ČR, obecní policií a orgány měst a obcí.

Tabulka 6- Porovnání povodní v roce 1997 s povodněmi v roce 2002

	Povodně 1997	Povodně 2002
Počet zasažených okresů	33	43
Počet evakuovaných osob	29 358	123 200
Počet nasazených hasičů	16 967	24 200

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Z předchozí tabulky je zřejmé, že povodně v roce 2002 byly daleko rozsáhlejší, než povodně v roce 1997. Vzniklá živelní pohroma vyžadovala vynikající součinnost složek IZS a rychlé jednání. Díky zásadním změnám, zejména v oblasti legislativy, byly záchranné a likvidační práce, včetně informování obyvatelstva, včasné prováděny. Jednotlivé složky IZS při této mimořádné události odvedly neocenitelnou práci.

3.4.2 Dopravní nehoda na železnici

8. srpna 2008 rychlík EC 108 Comenius v době, kdy projížděl železniční stanicí Studénka, narazil do právě spadlé mostní konstrukce na trať. V čase 10.45 byly na místo vyslány jednotky HZS Moravskoslezského kraje ze stanic Bílovec a Nový Jičín a také jednotka SDH Studénka. Současně byly na místo mimořádné události vysílány síly a prostředky v kompetenci ZZS a PČR.

Obrázek 4- Dopravní nehoda ve Studénce

Zdroj: České noviny [online]. 2011 [cit. 2011-03-05]. Železniční nehoda ve Studénce.

Dostupné z WWW: < http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/spolecnost-eurovia-odskodni-ceske-drahy-za-nehodu-ve-studence/595145&id_seznam=1205 >.

Po prvotním vyhodnocení situace na místě bylo zjištěno, že následkem nárazu došlo k roztržení vlaku a vykolejení lokomotivy a několika vagónů. Velitel zásahu vyhlásil 3. stupeň poplachu a následně zvláštní stupeň poplachu. První dva vagóny byly značně poškozeny a bylo zde velké množství zraněných. K události se postupně dostavilo 22 jednotek PO se 45 vozidly a celkem 151 hasiči. V průběhu záchranných prací na místě události pracovalo 64 zdravotnických záchranářů, včetně 18 lékařů.

Prostor místa zásahu byl rozčleněn na místo nasazení jednotek a na shromaždiště zraněných a organizace jejich transportu do zdravotnických zařízení. Na místě byla mimořádně hejtmanem kraje svolána bezpečnostní rada kraje. V místě zásahu bylo jednotkami PO prioritně prováděno vyprošťování živých cestujících z jednotlivých vagónů vlaku a jejich transport na shromaždiště zraněných.

Souběžně byl prováděn nepřetržitý průzkum trosk vlaku a zřícené mostní konstrukce za účelem nalezení všech živých osob a lokalizace zemřelých. Celková doba potřebná pro vyproštění všech živých osob, jejich bezprostřední ošetření, včetně transportu na třídící stanoviště, kde byli okamžitě v péči zdravotníků a lékařů, byla 1.06 hodin od příjezdu prvních povolaných složek IZS na místo mimořádné události. Celková doba po vzniku nehody byla tedy asi 1.15 hodin.

Jednalo se o zásah, který byl extrémně náročný na nasazení sil a prostředků složek IZS ve vztahu k samotnému charakteru události, počtu postižených, organizaci místa zásahu, koordinaci řízení záchranných prací a ostatních opatření mimo místo zásahu. Činnost složek IZS byla orgány veřejné správy hodnocena jako vysoce profesionální, stejně tak i úroveň vzájemné spolupráce, komunikace a koordinace.

3.4.3 Povodně červen - červenec 2009

Povodněmi bylo různou měrou zasaženo 451 obcí na území celkem 9 krajů. Tyto povodně jsou označovány jako 3. nejtragičtější v novodobé historii České republiky. Reakce na vzniklou povodňovou situaci, která se projevila 23. června kulminací jihočeských řek na III. stupeň povodňové aktivity, byla okamžitá. Operační střediska HZS krajů vyhlásila zvláštní stupeň poplachu a hejtmani byli požádáni o koordinaci řešení mimořádné události. Jednotky HZS ČR neprodleně reagovaly a ve spolupráci s dalšími složkami IZS, zejména Policií ČR a zdravotnickou záchrannou službou, zasahovaly na postižených územích. Po vyhlášení krizového stavu hejtmany krajů byla na území příslušných krajů nařízena krizová opatření.

Koordinační úlohu ve 4 nejvíce zasažených krajích převzal hejtman a krizový štáb kraje. Při řešení povodňové situace v období od 23. 6. do 24. 7. 2009 hasiči provedli 5 391 zásahů, při kterých bylo celkem nasazeno 8 125 hasičů z 993 jednotek PO. Jednotky HZS ČR a sbory dobrovolných hasičů obcí ve všech postižených krajích úzce spolupracovaly se základními i ostatními složkami IZS, nejintenzivnější spolupráce byla s Policií ČR. Při 487 zásazích bylo nasazeno 947 policistů. V případě nedostatečných počtů byla situace operativně řešena spoluprací s obecní policií.

Je zde potřebné zmínit i nezbytnou účast zdravotnické záchranné služby, ale i nasazení ostatních složek IZS, jako Celní správy ČR, která asistovala při činnosti Policie ČR, krajských hygienických a veterinárních stanic a dalších. Vzájemná spolupráce mezi jednotlivými složkami IZS probíhala bez větších nedostatků. Součinnost se všemi složkami IZS byla všemi zúčastněnými hodnocena na velice dobré až vynikající úrovni. Toho bylo dosaženo pomocí téměř bezchybné krizové komunikace mezi zasahujícími složkami a dalšími orgány krizového řízení. Operační nasazování všech jednotek probíhalo bez výrazných problémů. Orgány krizového řízení i složky IZS dokázaly správně pracovat s institutem vyžadování věcné pomoci právnických osob např. při uvolňování mostů od naplavených trosek.

Postup složek IZS, povodňových orgánů obcí a kraje a orgánů krizového řízení byl organizovaný a řízený profesionálně. Záchranné, likvidační práce a asanační práce při povodni byly úspěšně zvládnuty, zejména díky enormnímu nasazení složek IZS. Opět se potvrdila správnost vzniku a rozvoje IZS České republiky, který je účinným nástrojem k rychlému a profesionálnímu řešení záchrany a pomoci občanům na zasaženém území.

3.5 Preventivní činnost

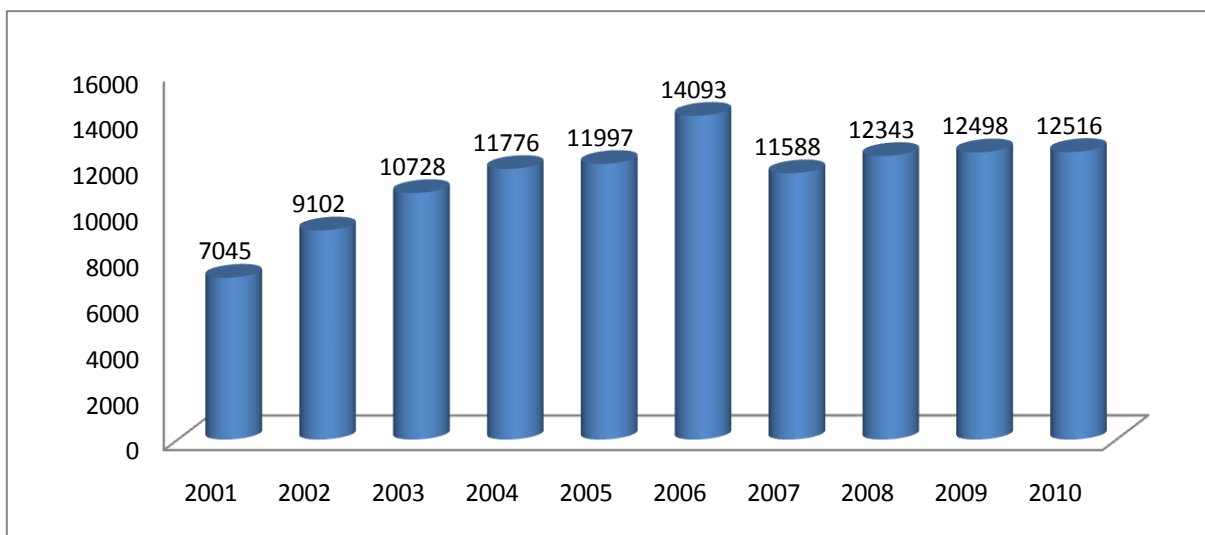
Vzhledem k rostoucímu počtu mimořádných událostí je velmi důležité, aby složky IZS a další orgány krizového řízení prováděly preventivní činnost. V této kapitole se zaměřím zejména na požární prevenci, která je prováděna HZS ČR, preventivně výchovnou činností, vzdělávání a preventivní činností na úseku IZS. Preventivně výchovná činnost má za cíl zejména informování veřejnosti o tom, jak se lidé mají při různých mimořádných událostech chovat. Co se týče oblasti vzdělávání, tak ta se soustřeďuje především na pořádání akcí pro obce a právnické a podnikající fyzické osoby, ale také sem patří účast na nácviku činnosti krizových štábů. Preventivní činnost na úseku IZS spočívá v provádění prověřovacích a taktických cvičení a různých kontrol.

3.5.1 Požární prevence HZS ČR

Plnění požární preventivní činnosti ze strany HZS ČR je velmi důležité, jelikož požáry zaujímají velký podíl na všech mimořádných událostech, které se během roku v České republice stanou. Do požární prevence patří zejména posouzení požárního nebezpečí, kontrolní akce, správní rozhodnutí, blokové pokuty, stavební prevence, zjišťování příčin vzniku požárů a další ostatní činnosti.

Kontrolní akce se provádí pro právnické a podnikající fyzické osoby, fyzické osoby, obce a v kontrolní skupině jiného orgánu. Nejvíce kontrol se ročně provádí u právnických a podnikajících fyzických osob. Z následujícího grafu lze vidět, že nejvíce kontrol proběhlo v roce 2006. V roce 2001 byl počet kontrol 7 045 a v roce 2010 se tento počet téměř zdvojnásobil na 12 516 kontrolních akcí.

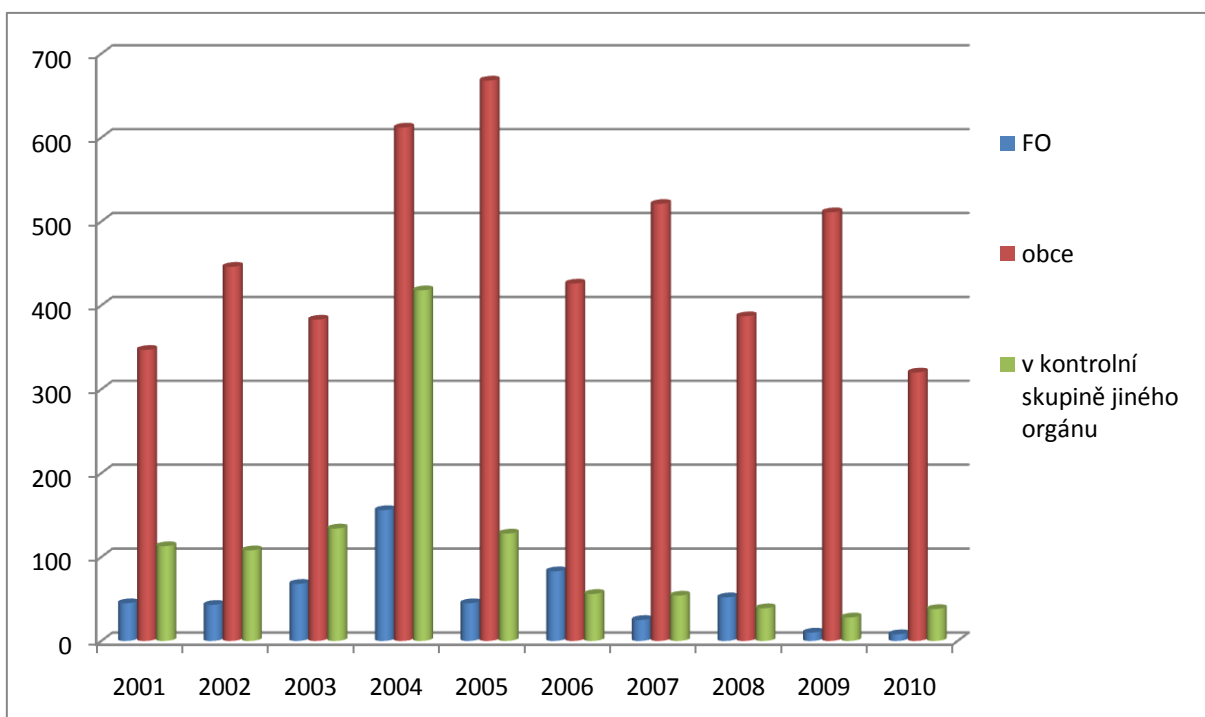
Graf 6- Počet kontrolních akcí u PO a podnikajících FO

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Ve výše uvedeném grafu jsou znázorněny kontrolní akce prováděné u fyzických osob, v obcích a v kontrolní skupině jiného orgánu. Nejvíce kontrol se provádí v rámci obcí. Nelze říci, že by se v těchto případech počet kontrol nějak výrazně zvyšoval. Počty kontrolních akcí v jednotlivých letech různě kolísají.

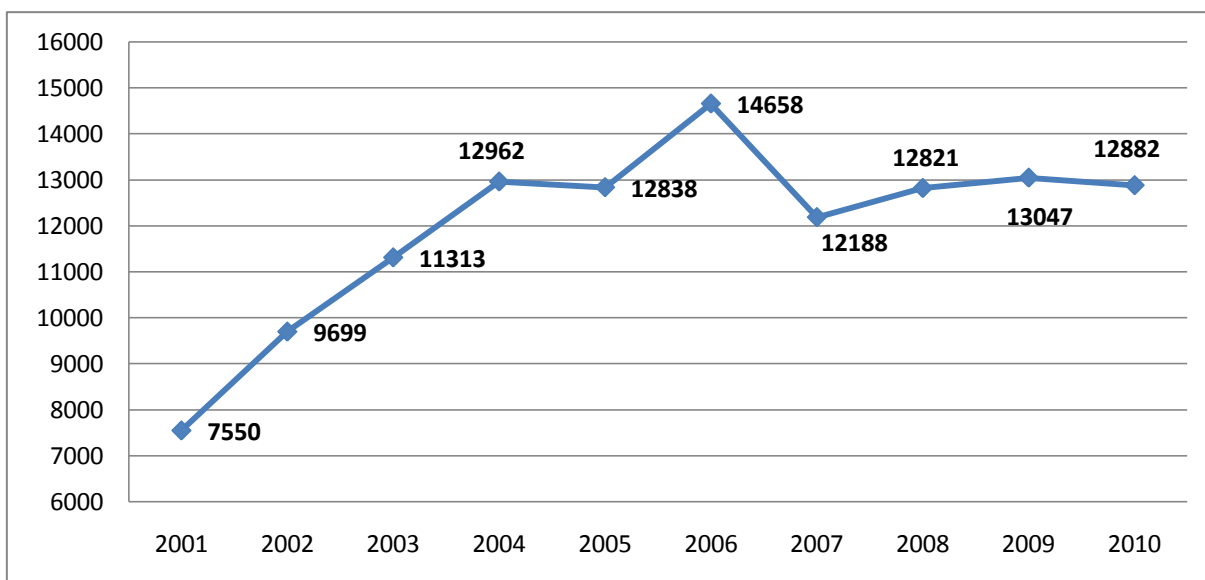
Graf 7- Počet kontrol u FO, v obcích a v kontrolní skupině jiného orgánu

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Mezi roky 2001 - 2010 bylo celkem provedeno 119 958 kontrol a z níže uvedeného grafu lze vidět, že počet kontrol se v roce 2010, v porovnání s rokem 2001, téměř zdvojnásobil.

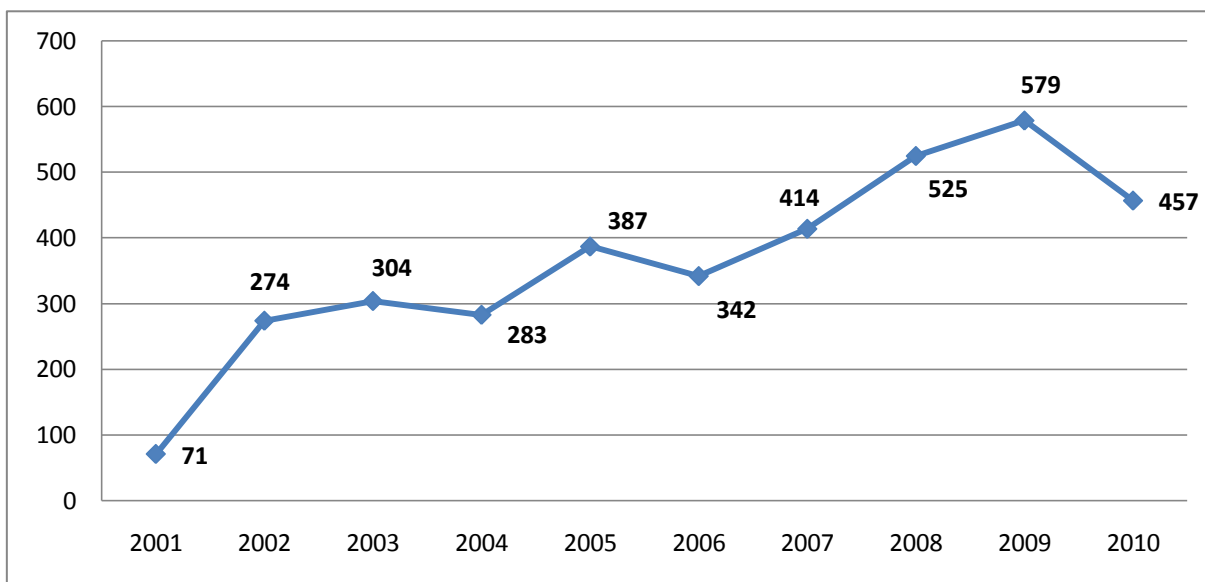
Graf 8- Počet kontrolních akcí celkem

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Co se týče správních rozhodnutí, tak těch bylo v letech 2001 - 2010 celkem vydáno 3 636. Do správních rozhodnutí patří zejména správní rozhodnutí o vyloučení věci z užívání, o zákazu činnosti, o zastavení provozu, o správném začlenění do kategorií činností, o rozsahu a vedení dokumentace PO, k posouzení požárního nebezpečí, o uložení pokuty PO nebo podnikající FO a další. Z následujícího grafu lze vidět, že počet správních rozhodnutí se téměř každý rok neustále zvyšuje.

Graf 9- Počet správních rozhodnutí

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

3.5.2 Preventivně výchovná činnost

Preventivně výchovná činnost HZS ČR je zaměřena zejména na informování veřejnosti formou článků v tisku, pomocí různých spotů a pořadů v rozhlasu či v televizi, nebo vydáváním propagačních a informačních materiálů. Také do těchto činností patří pořádání akcí k proškolení učitelů v problematice ochrany člověka za mimořádných událostí a další akce organizované ve spolupráci s MV-GŘ HZS ČR. Podrobnější informace o jednotlivých činnostech v letech 2001 - 2010 jsou znázorněny v níže uvedené tabulce.

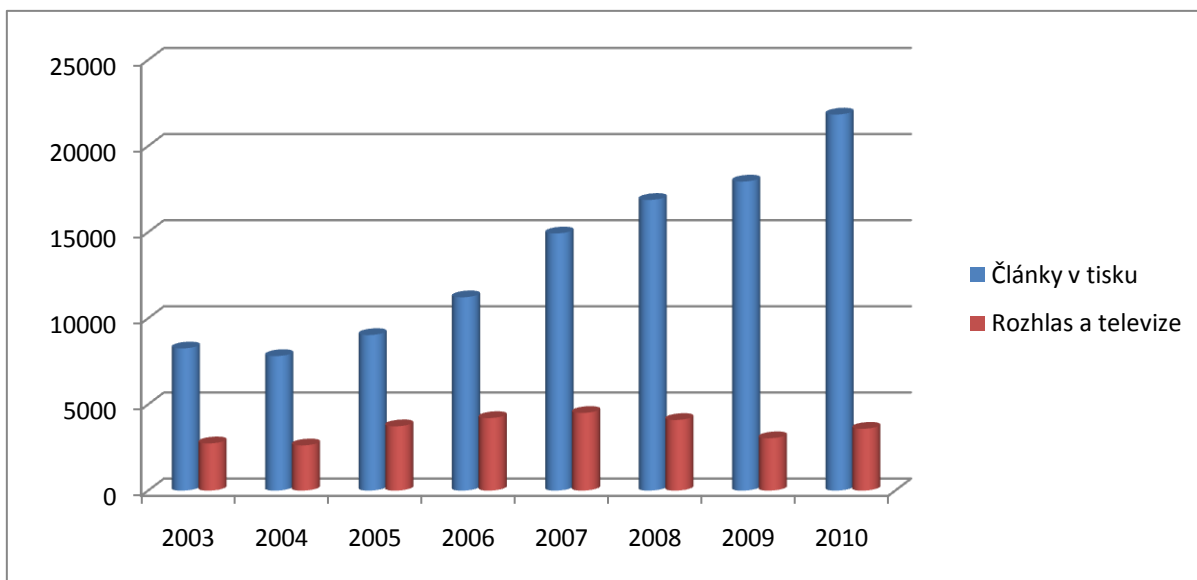
Tabulka 7- Preventivně výchovná činnost

Roky	Články v tisku	Rozhlas a televize	Akce celkem	Vydané propagační a informační materiály	Akce organizované jinými subjekty ve spolupráci s MV-GŘ HZS ČR	Akce pořádané k proškolení učitelů v problematice ochrany člověka za mimořádných událostí (počet kurzů/počet proškolených)
2001	7872	-	-	-	289	-
2002	10180	-	-	-	363	-
2003	8253	2741	2773	-	570	62/1886
2004	7808	2621	3423	-	1071	94/2207
2005	9031	3734	3162	-	1013	73/1910
2006	11223	4211	4369	228	802	142/2079
2007	14929	4509	4204	539	925	101/1530
2008	16876	4100	3994	393	889	165/1186
2009	17943	3040	5572	249	977	95/1862
2010	21834	3589	5633	175	1253	107/2118

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Z následujícího grafu je patrné, že rok od roku se neustále zvyšuje počet vydaných článků v tisku. V roce 2010 bylo oproti roku 2001 vydáno o 13 962 článků víc, což je ohromný nárůst. Co se týče spotů a pořadů v rozhlase a televizi, tak tento počet se nijak výrazně v jednotlivých letech nemění.

Graf 10- Počet vybraných údajů z činnosti HZS ČR

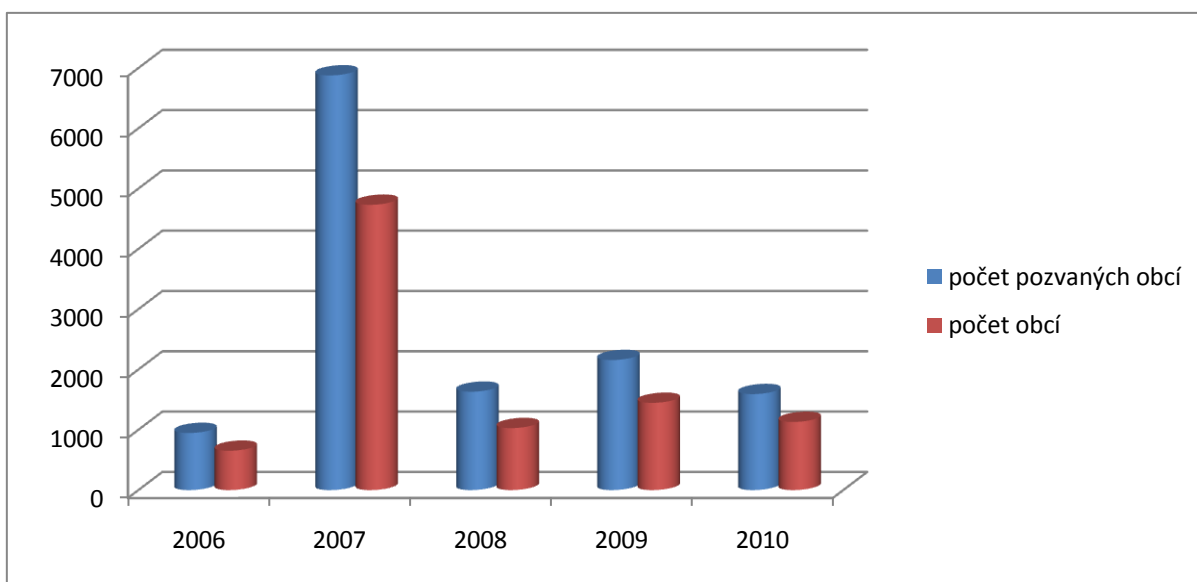
Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 7

3.5.3 Vzdělávání

Další významnou oblastí preventivní činnosti HZS ČR je vzdělávání. Zaměřila jsem se především na vzdělávání formou akcí, které jsou pořádány HZS krajů pro obce i pro právnické a podnikající fyzické osoby. Na následujících dvou grafech jsou modrou barvou znázorněné počty pozvaných subjektů a červenou barvou počty zúčastněných. V roce 2007 se konalo velké množství akcí pořádaných pro obce, kdy počet zúčastněných obcí byl v porovnání s ostatními roky téměř čtyři krát vyšší. V ostatních letech se počet pozvaných a zúčastněných obcí pohybuje na přibližně stejné úrovni.

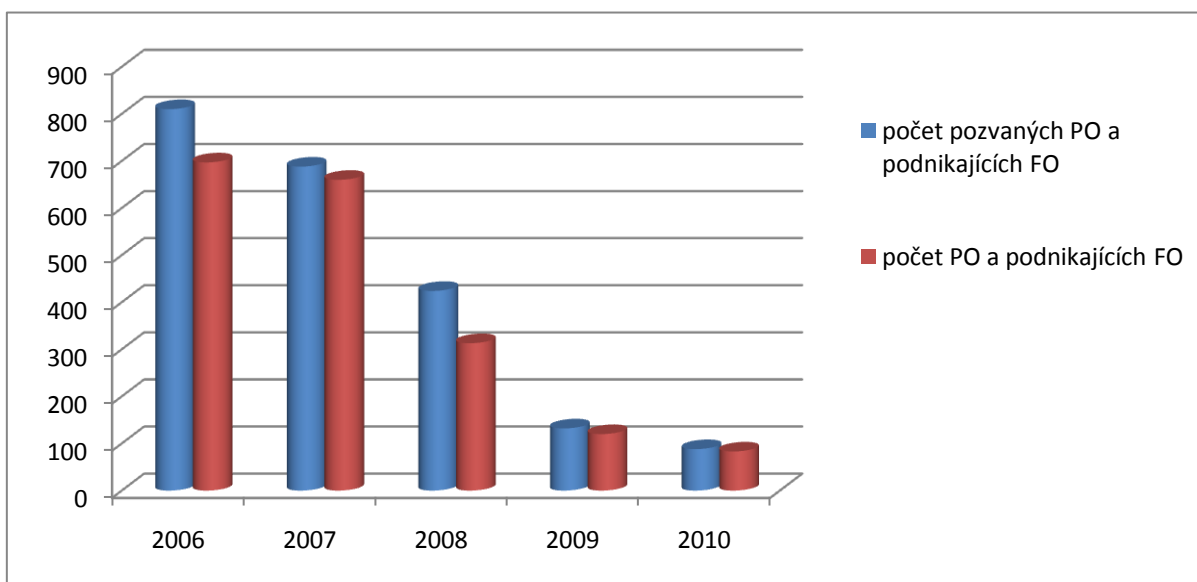
Akce organizované HZS krajů pro právnické a podnikající fyzické osoby mají od roku 2006 do roku 2010 neustále klesající tendenci. V roce 2006 se těchto akcí zúčastnilo 697 právnických a podnikajících fyzických osob a o 4 roky později počet zúčastněných poklesl na 83, tedy o 614 méně.

Graf 11- Akce organizované HZS krajů pro obce

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Graf 12- Akce organizované HZS krajů pro PO a podnikající FO

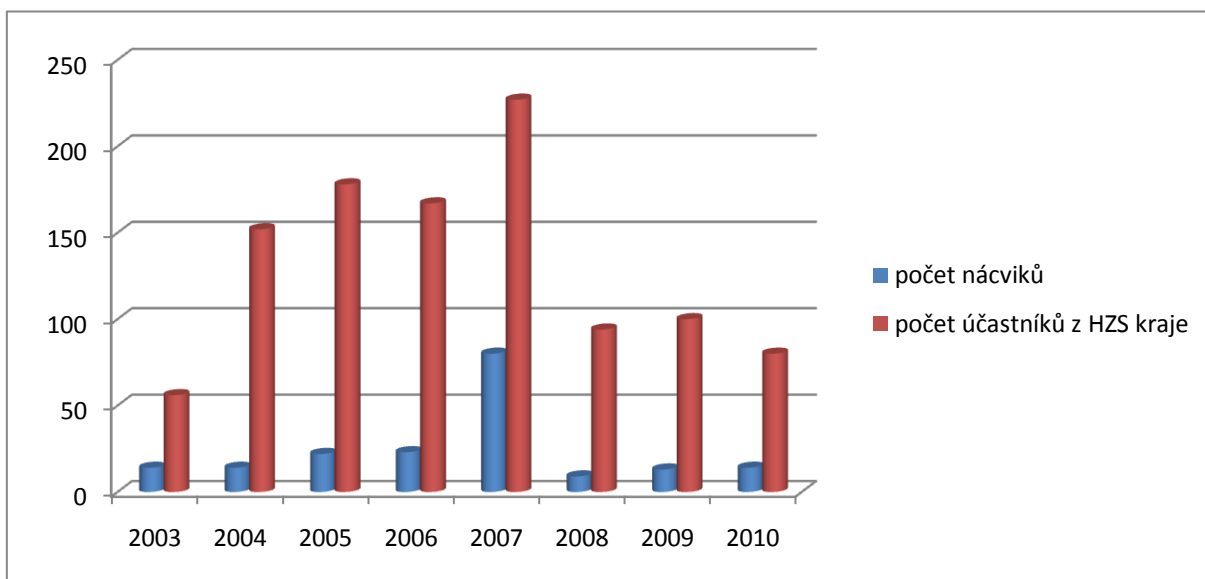

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Důležitou vzdělávací oblastí je také účast na nácviku činnosti krizových štábů krajů a obcí s rozšířenou působností. Na níže uvedených grafech lze vidět počet nácviků a počet účastníků z HZS krajů. Realizovaných nácviků činnosti krizových štábů krajů je výrazně méně než těch, které jsou realizovány pro krizové štáby obcí s rozšířenou působností, což je

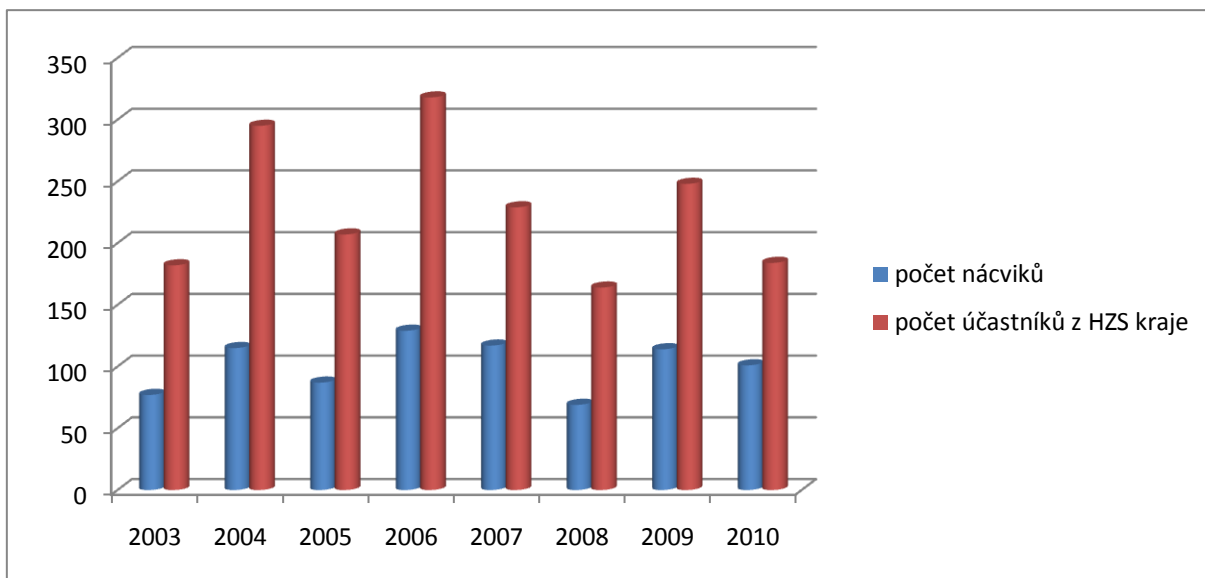
vzhledem k počtu krajů pochopitelné. Jinak nelze tvrdit, že by se počet nácviků a také počet účastníků z HZS krajů rok od roku zvyšoval či snižoval.

Graf 13- Účast na nácviku krizového štábu kraje

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Graf 14- Účast na nácviku krizového štábu obce s rozšířenou působností

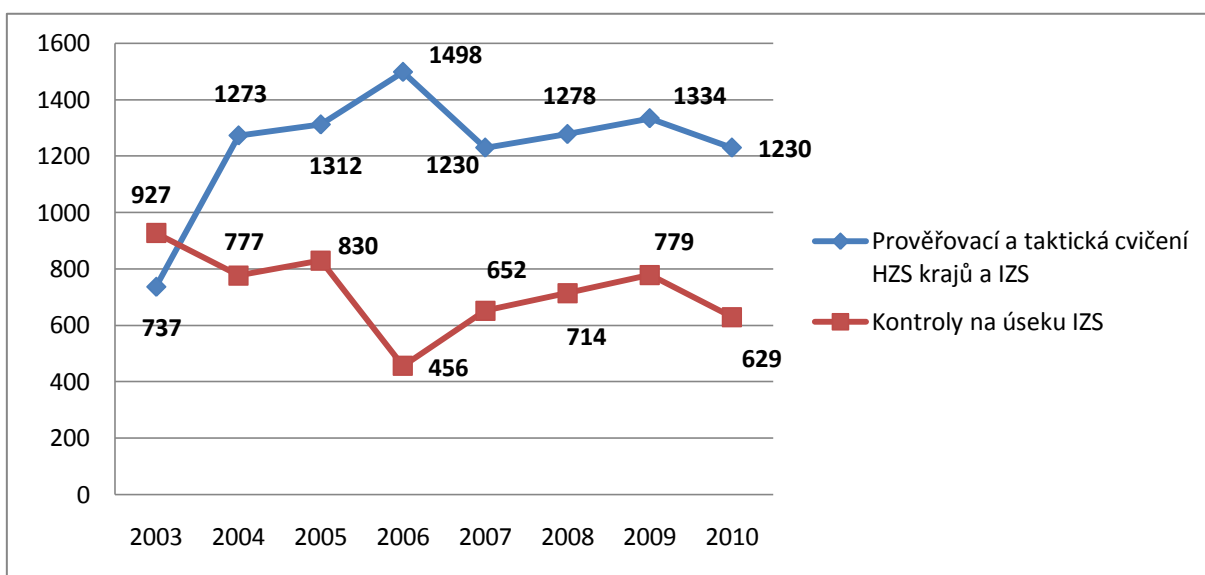

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

3.5.4 Úsek IZS a výkonu služby

Velmi významnou úlohu pro zlepšování výkonu, spolupráce a zejména krizové komunikace jednotlivých složek IZS hraje preventivní činnost prováděná na úseku IZS. Hlavně se jedná o prověřovací a taktická cvičení HZS krajů a ostatních složek IZS. Důležité je také neopomíjet kontrolní činnost. Na níže uvedeném grafu je znázorněn počet prověřovacích a taktických cvičení provedených za účasti HZS krajů a dalších složek IZS a také počet kontrol, které byly provedené na úseku IZS. Je patrné, že počet prověřovacích a taktických cvičení se v roce 2010, ve srovnání s rokem 2003, výrazně zvýšil. Nejvíce cvičení bylo realizováno v roce 2006 a to 1 498. Naopak počet provedených kontrol se od roku 2003 snižuje.

Graf 15- Počet činností na úseku IZS

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

3.6 Významná cvičení složek IZS

Aby komunikace a spolupráce mezi složkami IZS a také i jednotlivými orgány krizového řízení probíhala při řešení nějaké mimořádné události bez větších komplikací, je nezbytné neustále provádět různá prověřovací a taktická cvičení. Cvičení probíhají většinou formou simulace specifické mimořádné události, kdy hlavním cílem je zlepšení komunikace, díky čemuž dojde k zlepšení spolupráce, mezi jednotlivými zasahujícími subjekty. Každoročně se koná velké množství cvičení složek IZS. V této kapitole se zaměřím pouze na ty nejvýznamnější, které podrobněji charakterizují.

Tabulka 8- Významná cvičení složek IZS v roce 2004

Název cvičení:	Beskydy 2004
Lokalita:	Frýdek - Místek
Datum:	15. - 16. září 2004
Zúčastněné subjekty:	jednotky PO i ze Slovenska a Polska
Cíl:	zlepšení spolupráce EU při prevenci a snižování následků chemických, biologických, radiologických a nukleárních hrozeb
Název cvičení:	
Lokalita:	firma ČEPRO, a.s. Cerekvice, okr. Jičín
Datum:	6. října 2004
Zúčastněné subjekty:	7 jednotek PO, ZZS a územní orgány státní správy
Cíl:	prověření dojezdových časů jednotek zahrnutých do poplachového plánu a možnost taktického využití plánovaných sil a prostředků
Název cvičení:	
Lokalita:	firma ČEPRO, a.s., sklad Velká Bíteš, okr. Žďár nad Sázavou
Datum:	7. října 2004
Zúčastněné subjekty:	9 jednotek PO a ZZS
Cíl:	prohloubení znalostí o objektech skladu hořlavých kapalin, seznámení jednotek PO s problematikou zásahu v podmínkách areálu a ověření schopnosti jednotek PO zasáhnout na tento typ objektu
Název cvičení:	ROPA 2004
Lokalita:	areál vodních sportů v Hodoníně
Datum:	13. října 2004
Zúčastněné subjekty:	17 jednotek PO z ČR a Slovenska, PČR, jednotka vojenského záchranného útvaru z Bučovic, výjezdové skupiny a.s. METRO ČR, ČEPRO, DEKONTA
Cíl:	prověření činnosti složek IZS se zapojením zahraničních sil a prostředků při mimořádné události vyvolané havárií na ropovodu DRUŽBA s únikem ropy do řeky Moravy a okolního terénu
Název cvičení:	
Lokalita:	areál firmy Eastman Sokolov, a.s.
Datum:	16. listopadu 2004
Zúčastněné subjekty:	13 jednotek PO a vybrané složky IZS
Cíl:	prověření vazby řešení rozsáhlé mimořádné události v podniku Eastman Sokolov, a.s. na orgány obce a varování ohroženého obyvatelstva včetně organizace jeho evakuace

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

V roce 2004 se konalo pět významných cvičení, která byla zaměřená převážně na zlepšení komunikace a spolupráce zasahujících složek při vzniku mimořádné události s možností úniku nebezpečných chemických látek. Dvou cvičení se dokonce zúčastnily i jednotky PO ze Slovenska a Polska. Podrobnější informace o jednotlivých cvičeních jsou zaznamenány ve výše uvedené tabulce.

Tématické cvičení VODA 2005 bylo zaměřeno na činnost povodňových orgánů obcí a obcí s rozšířenou působností, složek IZS a ostatních účastníků ochrany před povodněmi při vzniku přirozené a zvláštní povodně na středním toku Divoké Orlice. Ostatní cvičení v roce 2005 se týkala mezinárodní spolupráce proti šíření zbraní hromadného ničení, odstraňování následků teroristického bombového útoku, procvičení činnosti mobilních monitorovacích skupin začleněných do radiační monitorovací sítě ČR a také spolupráce složek IZS při letecké nehodě. Podrobnější informace o cvičeních lze vidět v tabulce uvedené níže.

Tabulka 9- Významná cvičení složek IZS v roce 2005

Název cvičení:	VODA 2005
Lokalita:	střední tok Divoké Orlice ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Žamberk
Datum:	19. května 2005
Zúčastněné subjekty:	jednotky HZS Pardubického kraje, jednotka SDH Žamberk, Policie ČR, 156. záchranný prapor Armády ČR Olomouc, Povodí Labe, s.p.
Cíl:	naučit a zvládnout povodňovými komisemi a krizovými štáby činnost při vzniku rozsáhlé povodně
Název cvičení:	BOHEMIAN GUARD 2005
Lokalita:	Moravskoslezský kraj
Datum:	31. 5. - 2. 6. 2005
Zúčastněné subjekty:	složky ČR, Polska a USA
Cíl:	prověřit schopnost těchto států spolupracovat a účinně reagovat na ilegální přepravu materiálu k výrobě zbraní hromadného ničení přes území Polska a ČR do třetí země
Název cvičení:	PODZIM 2005
Lokalita:	Praha a území Středočeského kraje
Datum:	22. - 23. 9. 2005
Zúčastněné subjekty:	HZS ČR, jednotky PO, Policie ČR, ZZS, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo vnitra, krizové štáby hl. m. Prahy a Středočeského kraje, Městská policie hl. m. Prahy, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, HZS Českých drah, HZS Dopravního podniku hl. m. Prahy, dispečinky a krizový štáb Dopravního podniku hl. m. Prahy, odborná zdravotnická zařízení na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje

Cíl:	zaměření na vyhledávání a zneškodňování nástražného výbušného systému a odstraňování následků teroristického bombového útoku na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje
Název cvičení:	INEX 3
Lokalita:	Brno- Líšeň a zóna havarijního plánování jaderné elektrárny Dukovany
Datum:	12. - 16. 9. 2005
Zúčastněné subjekty:	29 mobilních monitorovacích skupin SÚJB, HZS ČR, Celní správy ČR, Armády ČR, Policie ČR a firmy ČEZ, a.s. a dva týmy ze Slovenska
Cíl:	procvičit činnost mobilních monitorovacích skupin začleněných do radiační monitorovací sítě ČR a prověřit jejich reakci na simulovanou kontaminaci území po radiační havárii
Název cvičení:	AIR ACCIDENT 2005
Lokalita:	vojenský výcvikový prostor Jince
Datum:	5. 10. 2005
Zúčastněné subjekty:	jednotky PO HZS Plzeňského kraje, Policie ČR, ZZS a zdravotnická zařízení Plzeňského kraje, síly a prostředky Armády ČR, krizové orgány Plzeňského kraje
Cíl:	prověření nově schválené typové činnosti se zaměřením na společný zásah složek IZS při zdolávání mimořádné události způsobené leteckou nehodou

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Mezirezortní štábní cvičení orgánů krizového řízení s účastí výkonných prvků s názvem OCHRANA 2006 probíhalo současně na několika místech:

- v Praze na pracovišti Ústředního krizového štábu v objektu Ministerstva vnitra,
- v Praze na pracovišti krizového štábu policejního prezidenta,
- v Praze na pracovišti krizových štábů cvičících úřadů,
- v Brně na pracovišti krizového štábu Jihomoravského kraje a v okolí nákupního střediska Avion Shopping Park,
- v Ústí nad Labem na pracovišti krizového štábu a v prostorách zásahu IZS v okolí železniční stanice Chabařovice.

U krizových štábů se ověřovala úplnost a správnost opatření uvedených v typovém plánu Narušování zákonnosti velkého rozsahu, v krizových plánech a další zpracované dokumentaci k této problematice a také ověření reálné možnosti plnění požadovaných úkolů s důrazem na síly a prostředky zasahujících složek MV a dalších spolupracujících rezortů. Dále se procvičovala koordinace součinnosti orgánů krizového řízení odpovědných rezortů, krajů a zasahujících složek při řešení vzniklé krizové situace včetně jejich podpory, způsobu

rychlého a komplexního předávání informací, které jsou potřebné pro činnost jednotlivých krizových štábů, a zajištění přístupů k veřejným sítím elektronické komunikace pro tísňové volání při zvýšeném počtu připojených účastníků v jednom místě.

V neposlední řadě bylo cílem cvičení také zdokonalit koordinovaný způsob informování veřejnosti a médií. Ověřovala se činnost výkonných jednotek na místě zásahu podle platných metodik a postupů. Hlavním přínosem celého cvičení bylo ověření výhod komunikace mezi krizovými štáby za pomoci videokonferenčního spojení a využití bezpilotního prostředku pro monitorování situace v ohrožené oblasti a operativního řešení vzniklé situace.

Co se týče taktického cvičení HORIZONT 2006, které bylo zaměřené na společný zásah složek IZS při záchranných a likvidačních pracích podle typové činnosti zpracované na leteckou nehodu, tak to poukázalo na problémy při komunikaci mezi jednotlivými složkami IZS pomocí radiostanic.

Tabulka 10- Významná cvičení složek IZS v roce 2006

Název cvičení:	OCHRANA 2006
Lokalita:	Praha, Brno a Ústí nad Labem
Datum:	21. - 22. 6. 2006
Zúčastněné subjekty:	síly a prostředky zasahujících složek MV, pracoviště krizových štábů
Cíl:	prověření činnosti bezpečnostních složek při řešení mimořádné situace spojené s narušováním zákonnosti velkého rozsahu
Název cvičení:	HORIZONT 2006
Lokalita:	letišť Jihlava-Henčov
Datum:	5. 10. 2006
Zúčastněné subjekty:	HZS kraje Vysočina, HZS podniku Kronospan, JSDH obcí, PČR, PČR letecká služba, ZZS kraje Vysočina, Městská policie Jihlava, 153. záchranný prapor AČR Jindřichův Hradec, Český červený kříž, Střední policejní škola MV v Jihlavě, Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Jihlava, Krajský úřad kraje Vysočina, Česká inspekce životního prostředí, Společnost pH MEDIA
Cíl:	ověřit postup a taktiku složek IZS při společném zásahu při záchranných a likvidačních pracích podle zpracované typové činnosti na leteckou nehodu, prověřit spojení mezi složkami a zjistit možný rozsah a úroveň spolupráce zasahujících složek IZS

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

V roce 2007 se konalo počtem zúčastněných institucí a zapojených orgánů největší cvičení svého druhu v historii České republiky s názvem VLTAVA a LABE 2007, které rozsahem kopírovalo povodně v roce 2002. Do cvičení bylo zapojeno více než 1000 osob na centrální úrovni, v šesti krajích ČR a hl. m. Praze i ve více než stu jednotlivých obcích. Současně bylo od února až do dubna provedeno školení nově zvolených starostů a zastupitelů. Náhodný souběh tohoto cvičení s reálnou povodní v povodí Odry prokázal, že cvičení bylo dobře připraveno.

Tabulka 11- Významná cvičení složek IZS v roce 2007

Název cvičení:	VLTAVA a LABE 2007
Lokalita:	povodí řek Vltavy a Labe
Datum:	4. - 7. 9. 2007
Zúčastněné subjekty:	povodňové orgány a orgány krizového řízení
Cíl:	prověřit a procvičit činnost povodňových orgánů a orgánů krizového řízení při povodni velkého rozsahu v povodích řek Vltavy a Labe s vyhlášením stupňů povodňové aktivity a následně krizových stavů a řešením povodňové a krizové situace

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Díky cvičení EU-EX ALBIS 2008 byla prověřena součinnost všech zúčastněných orgánů a složek počínaje krizovým štábem obce s rozšířenou působností Litoměřice a Povodí Labe. Také byla prověřena součinnost složek IZS na jednotlivých úrovních velení, ale i organizace a činnost jednotek PO v místě zásahu.

Námětem cvičení OSTRAVA 2008 bylo odstraňování následků větrné smršti ESTER, která v nočních hodinách udeřila v Moravskoslezském kraji a zejména v Ostravě a jejích průmyslových zónách, kde způsobila závažné škody. Vybraný prostor i připravené scénáře věrně simulovaly podmínky, se kterými se mohou záchranáři reálně setkat. Hlavní důraz byl položen na soběstačnost týmů. Cvičení obdobného rozsahu, jež se zaměřilo výhradně na činnost USAR týmů a přijetí mezinárodní pomoci, nebylo do té doby v rámci HZS ČR realizováno.

Mezinárodní cvičení ROPA 2008 bylo zaměřené na ověření a přehodnocení postupů uvedených v havarijním plánu ropovodu IKL na území Německa a ČR při poruše ropovodu s následným únikem ropy. V průběhu cvičení bylo zřízeno i společné koordinační centrum.

Tabulka 12- Významná cvičení složek IZS v roce 2008

Název cvičení:	EU-EX ALBIS 2008
Lokalita:	Litoměřice
Datum:	16. - 18. 5. 2008
Zúčastněné subjekty:	téměř 500 hasičů, policistů, vojáků, zdravotníků, zástupců města Litoměřice, Povodí Labe, členů německé Služby technické pomoci (THW), Monitorovací a informační centrum Evropské komise a mezinárodní vyhodnocovací a koordinační tým
Cíl:	řešení povodňové situace na řece Labi a Ohři
Název cvičení:	OSTRAVA 2008
Lokalita:	Ostrava areál společnosti Vítkovice, a.s. - Dolní závod
Datum:	4. - 7. 11. 2008
Zúčastněné subjekty:	vyhledávací a záchranný odřad (USAR) HZS Moravskoslezského kraje, USAR odřad HZS hl. m. Prahy, USAR odřady z Polska, Maďarska a Estonska
Cíl:	prověřit akceschopnost jednotlivých odřadů při samostatném nasazení i při společném plnění některých úkolů
Název cvičení:	ROPA 2008
Lokalita:	Plzeňský kraj
Datum:	11. 10. 2008
Zúčastněné subjekty:	jednotky PO ČR a jednotky PO SRN
Cíl:	prověření a prohloubení schopnosti velitelů spolupracovat při společném zásahu jednotek PO ČR a jednotek PO SRN, včetně ověření možnosti spojení, vzájemné komunikace a řízení jednotek při společném zásahu

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Prověřovací cvičení FOREST FIRES 2009 bylo zaměřeno na zdolávání požárů lesních a travnatých porostů. Celé cvičení se soustředilo na využití technických prostředků, které lze využít při hašení lesních požárů. Taktické cvičení TŘEBÍČ 2009 se zaměřovalo na ověření postupů složek IZS při společném zásahu u letecké nehody. Zejména se prověřovalo spojení mezi složkami IZS a činnost operačních středisek jednotlivých složek IZS. Cílem bylo také zjistit možný rozsah a úroveň spolupráce zasahujících složek IZS a prověřit traumatologický plán Nemocnice Třebíč. Cvičení splnilo stanovené cíle a prokázalo, že složky IZS kraje Vysočina jsou schopny zvládnout i události s tak velkým rozsahem.

Scénářem cvičení ROPA 2009 bylo fiktivní poškození ropovodu Družba a produktovodu Čepro. Cvičení mělo prověřit taktiku nasazených složek IZS při společném zásahu a ověřit postupy složek při likvidačních pracích podle zpracované havarijní

dokumentace a dále činnost štábu velitele zásahu v podmínkách příhraniční spolupráce při řešení havarijního znečištění vod. Stanovené cíle cvičení byly splněny v plném rozsahu.

Tabulka 13- Významná cvičení složek IZS v roce 2009

Název cvičení:	FOREST FIRES 2009
Lokalita:	Vojenský výcvikový prostor Hradiště v Doupovských horách
Datum:	18. - 20. 9. 2009
Zúčastněné subjekty:	příslušníci MV-GŘ HZS ČR, hasičské záchranné sbory z 5 krajů, PČR, ZZS, záchranáři z THW
Cíl:	ověřit nasazení všech dostupných technických prostředků využitelných při hašení lesních požárů a vyzkoušet jejich koordinované nasazení
Název cvičení:	TŘEBÍČ 2009
Lokalita:	kraj Vysočina
Datum:	16. 9. 2009
Zúčastněné subjekty:	profesionální a dobrovolní hasiči, policisté, záchranáři, vojáci, nemocniční personál, orgány činné v trestním řízení, studenti, pracovníci úřadů a dalších služeb
Cíl:	ověřit postup a taktiku složek IZS při společném zásahu při záchranných a likvidačních pracích podle zpracované typové činnosti na leteckou nehodu STČ - 04/IZS
Název cvičení:	ROPA 2009
Lokalita:	hraniční pásmo v okresech Hodonín, Břeclav a Skalica
Datum:	29. 4. 2009
Zúčastněné subjekty:	14 jednotek českých a slovenských hasičů, PČR, ZZS, výjezdové skupiny společností MERO ČR, a.s., ČEPRO, a.s., a Dekonta, a.s., a další specialisté a experti na likvidaci následků ekologických havárií
Cíl:	procvičit součinnostní vazby operačních středisek IZS při nasazování složek IZS i zahraničních sil a prostředků, prověřit systém vyrozumění v případě příhraniční pomoci v prostoru řeky Moravy při realizaci záchranných a likvidačních prací se zapojením operačních středisek a řídicích štábů a také procvičit aktivaci sil a prostředků HZS Slovenské republiky a jejich zapojení při vzájemné pomoci při mimořádné události

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

ZÓNA 2010 byla zahájena vznikem fiktivní radiační havárie v prostoru Jaderné elektrárny Temelín, po níž následovalo oznámení o mimořádné události podle vnitřního havarijního plánu. MV-GŘ HZS ČR zahájilo ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací. Za tímto účelem byl aktivován štáb MV-GŘ HZS ČR jako pracovní orgán pro operační řízení, jehož úkolem bylo řešení mimořádné události na republikové úrovni v součinnosti s ostatními orgány krizového řízení. Ke koordinaci činnosti byla využita videokonference

mezi operačním a informačním střediskem MV-GŘ HZS ČR a Státním úřadem pro jadernou bezpečnost, krizovým štábem Jihočeského kraje, Českým hydrometeorologickým ústavem a krizovým štábem Jaderné elektrárny Temelín.

Podrobnější informace o dalších cvičení jsou zaznamenány v následující tabulce.

Tabulka 14- Významná cvičení složek IZS v roce 2010

Název cvičení:	ZÓNA 2010
Lokalita:	prostor Jaderné elektrárny Temelín
Datum:	22. - 23. 9. 2010
Zúčastněné subjekty:	síly a prostředky MV-GŘ HZS ČR, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Český hydrometeorologický ústav, krizový štáb Jaderné elektrárny Temelín
Cíl:	prověření činnosti orgánů krizového řízení při řešení následků simulované radiační havárie v Jaderné elektrárně Temelín
Název cvičení:	DESTRUCTION 2010
Lokalita:	povrchový důl Jan Šverma v Komořanech na Mostecku
Datum:	22. - 26. 6. 2010
Zúčastněné subjekty:	záchranná jednotka HZS ČR předurčená pro vyhledávání a záchranu osob ze zřícených budov (dále jen "USAR odřad"), kynologové z ČR, Německa, Polska, Slovenska a Maďarska
Cíl:	prověření připravenosti USAR odřadu na klasifikaci dle mezinárodní metodiky INSARAG a navázání spolupráce mezi jednotlivými kynologickými skupinami působícími v rámci USAR odřadů, porovnání úrovně výcviku a připravenosti plnit úkoly, porovnání způsobu taktického nasazení v oblasti záchranné kynologie USAR odřadů a ověření schopnosti spolupráce USAR odřadu během nasazení s částmi ostatních zahraničních kynologických týmů
Název cvičení:	USAR CZ - INSARAG
Lokalita:	areál Dolních Vítkovic v Ostravě
Datum:	11. - 15. 10. 2010
Zúčastněné subjekty:	příslušníci HZS hl. m. Prahy a HZS Moravskoslezského kraje, velitel USAR odřadu, 10 kynologů, 2 lékaři z Úrazové nemocnice Brno
Cíl:	deklarovat, že český USAR odřad je po organizační, taktické, technické a odborné stránce připraven v místě mimořádné události efektivně zasahovat jako HEAVY USAR odřad podle standardů INSARAG

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

3.7 Negativní vlivy u zásahů

Při vzniku nějaké mimořádné události je nejdůležitější, aby jednotlivé složky IZS v co nejkratším čase dorazily na místo takové události a začaly se záchrannými a likvidačními pracemi. Na rychlost zásahu těchto složek velmi často působí řada negativních vlivů. Zaměřila jsem se zejména na pozdní příjezd jednotek PO a také na jejich hasební podmínky. Podrobné informace o jednotlivých negativních vlivech jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 15- Negativní vlivy u zásahů

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
pozdní příjezd jednotek PO										
špatná funkce ohlašovny požárů	12	23	11	18	31	19	28	37	22	15
selhání spojovacích prostředků	52	62	78	65	89	89	150	134	145	104
pozdní ohlášení oproti zpozorování	85	60	44	41	45	45	29	27	15	15
pozdní vyhlášení poplachu oproti ohlášení	1	2	4	4	17	3	13	16	7	5
pozdní výjezd oproti vyhlášení poplachu	1	2	2	0	2	4	8	6	7	2
obtížná cesta na místo	376	359	649	469	576	457	488	283	267	441
selhání vozidla na cestě	13	17	23	12	22	12	20	12	5	8
přivolaná místní jednotka nevyjela	128	116	151	173	147	177	6	9	4	3
pozdní přivolání dalších jednotek PO	3	2	3	1	2	2	2	3	3	3
hasební podmínky jednotek PO										
nedostatek sil	8	17	10	5	11	15	11	5	3	5
nedostatek základní techniky a techn. prostředků	6	5	6	7	4	30	11	16	17	14
nedostatek speciální techniky	17	11	14	11	14	30	37	32	19	18
selhání požární techniky	25	23	35	22	30	61	11	55	49	42
nesprávné nasazení sil a prostředků	3	1	1	0	3	3	1	0	3	0
špatná spolupráce s majitelem (uživatelé)	34	62	70	47	70	61	38	44	21	33

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Jedním ze zásadních vlivů je selhání spojovacích prostředků. V roce 2001 selhaly spojovací prostředky v 52 případech a o 10 let později se tento počet zdvojnásobil, tedy v roce 2010 spojovací prostředky selhaly u 104 případů. Mezi další významný problém patří pozdní ohlášení oproti zpozorování a pozdní vyhlášení poplachu oproti ohlášení. Počet pozdně ohlášených mimořádných událostí naštěstí rok od roku neustále klesá, takže tento negativní faktor tolik nepůsobí na rychlost zásahu složek IZS.

Co se týče pozdního výjezdu složek oproti vyhlášení poplachu, tak tato situace nastává pouze ve výjimečných případech, což vypovídá o tom, že připravenost a rychlost reakce jednotlivých složek IZS je v České republice na velmi dobré úrovni. Stejně tak pozdní přivolání dalších jednotek PO nastává jen zřídka.

U negativních vlivů souvisejících s hasebními podmínkami jednotek PO bych zdůraznila zejména nedostatek sil, nesprávné nasazení sil a prostředků a špatnou spolupráci s majitelem. Nedostatek sil byl nejvyšší v roce 2002, a to u 17 zásahů. Za poslední tři roky se tento počet výrazně snížil. Nesprávné nasazení sil a prostředků nastává pouze ve výjimečných případech, takže tento faktor nemá na zásahy u mimořádných událostí takový vliv. Mezi velmi problémový faktor patří špatná spolupráce s majitelem, která výrazně ovlivňuje činnost jednotek při záchranných a likvidačních pracích. Jak lze vidět, špatná spolupráce s majiteli při zásahu nastává ve velkém počtu případů.

3.8 Analýza závislosti vybraných údajů

Pomocí bodových grafů, které proložím regresní přímkou, budu zkoumat, jestli existují nějaké závislosti ve vývoji počtu mimořádných událostí a počtu událostí, u nichž spolupracovaly jednotky PO a HZS ČR s ostatními složkami IZS a dalšími subjekty. Dále se zaměřím na závislost mezi počtem událostí, u kterých spolupracovaly jednotky PO a HZS ČR s ostatními složkami IZS a dalšími subjekty a počtem realizovaných prověřovacích a taktických cvičení složek IZS. Závěrem budu analyzovat závislost mezi počtem provedených kontrolních akcí v oblasti požární prevence a počtem vzniklých požárů.

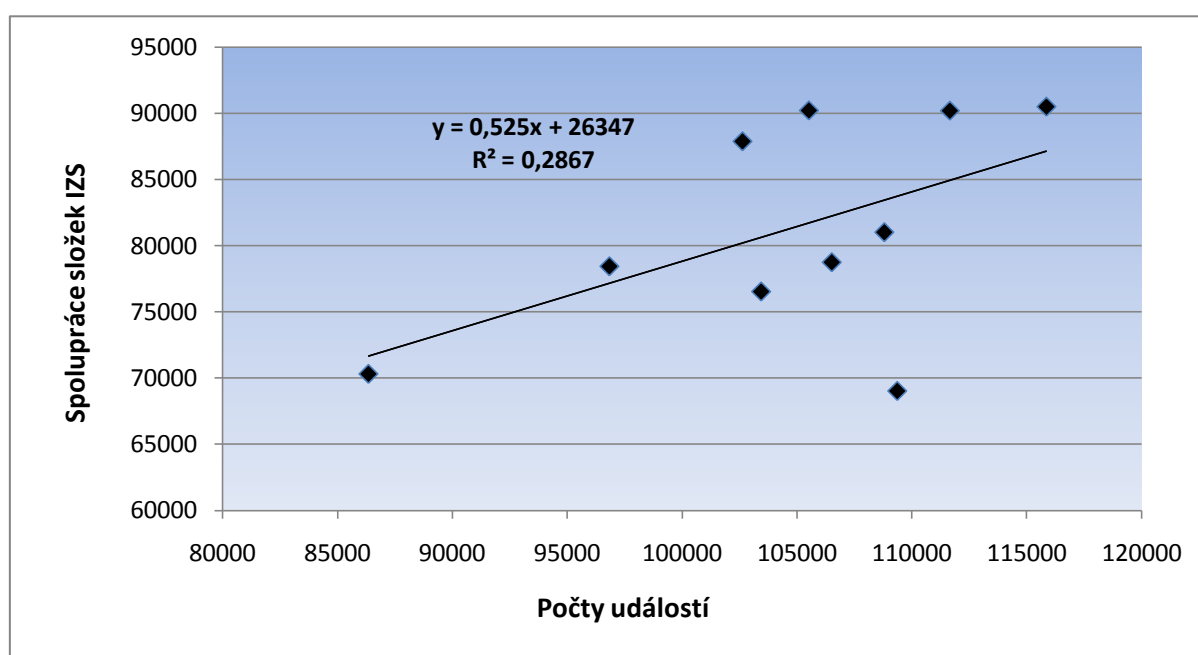
3.8.1 Závislost mezi počtem událostí a spoluprací IZS

Nejprve se zaměřím na to, zda existuje závislost mezi počtem vzniklých mimořádných událostí v letech 2001 - 2010 a počtem událostí, u kterých byla nutná spolupráce jednotek PO a HZS ČR s ostatními složkami IZS a dalšími subjekty. V níže uvedeném grafu jsou na ose x zaznamenány počty mimořádných událostí a na ose y počty událostí, u nichž byla vyžadována

spolupráce s ostatními složkami IZS. Je patrné, že spousta bodů je velmi vzdálená od regresní přímky, což znamená, že mezi těmito dvěma veličinami neexistuje žádná výrazná závislost. To potvrzuje i koeficient korelace, který vyšel 0,2867. Čím více se tento koeficient blíží k 1, tím je závislost větší. V tomto případě lze tedy tvrdit, že závislost mezi počtem událostí a počtem spolupráce s ostatními složkami IZS je velmi nízká.

Nelze tudíž říci, že rostoucí počet mimořádných událostí výrazně ovlivňuje nutnost zvyšování počtu spolupráce jednotek PO a HZS ČR s ostatními složkami IZS a dalšími subjekty.

Graf 16- Závislost mezi počtem událostí a spoluprací IZS

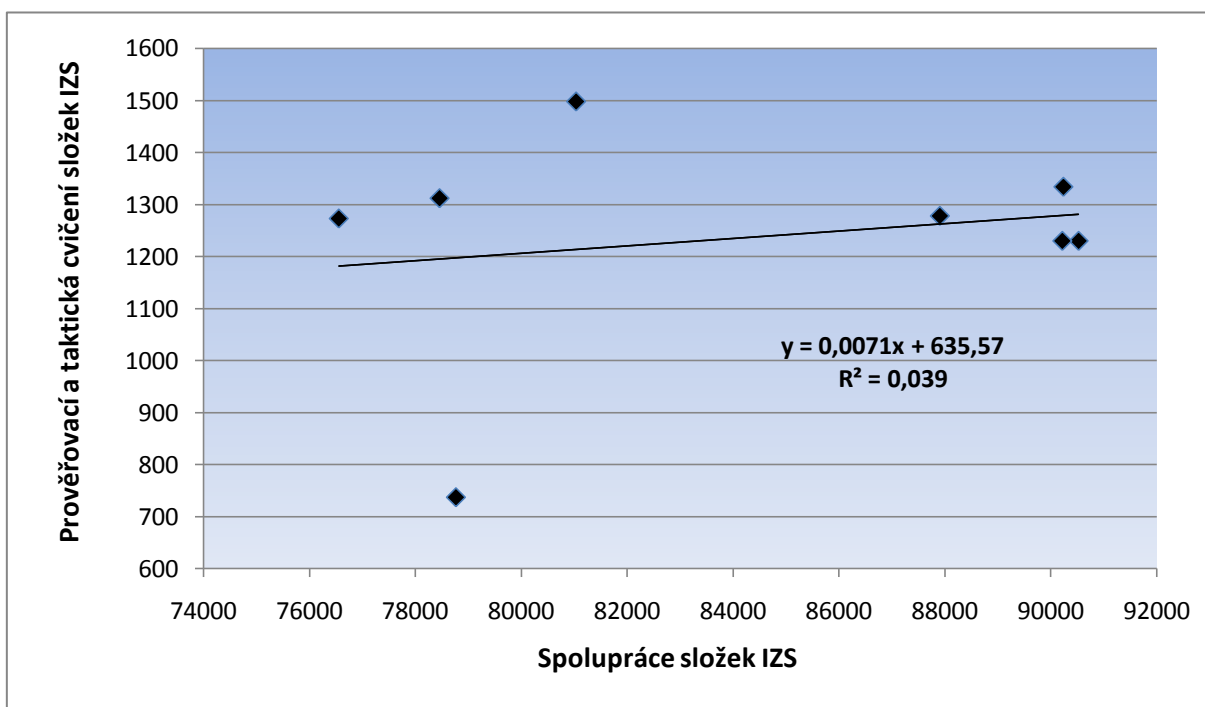
Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 2, 3 a 4

3.8.2 Závislost mezi spoluprací složek IZS a počtem cvičení

Dále jsem se zaměřila na zkoumání závislosti mezi počtem událostí, u nichž byla nutná spolupráce s ostatními složkami IZS a dalšími subjekty, a počtem realizovaných prověřovacích a taktických cvičení HZS krajů a IZS. V následujícím grafu jsou na ose x zaznamenány počty událostí vyžadující spolupráci IZS a na ose y počty provedených cvičení složek IZS v letech 2003 - 2010. V tomto případě existuje pouze zanedbatelná závislost mezi oběma veličinami. Téměř všechny body jsou vychýleny od regresní přímky. Také koeficient korelace vyšel pouhých 0,039.

Výsledkem tedy je, že s rostoucím počtem spolupráce složek IZS u zásahů se nezvyšuje počet realizovaných prověřovacích a taktických cvičení HZS krajů a dalších složek IZS.

Graf 17- Závislost mezi spoluprací IZS a počtem cvičení

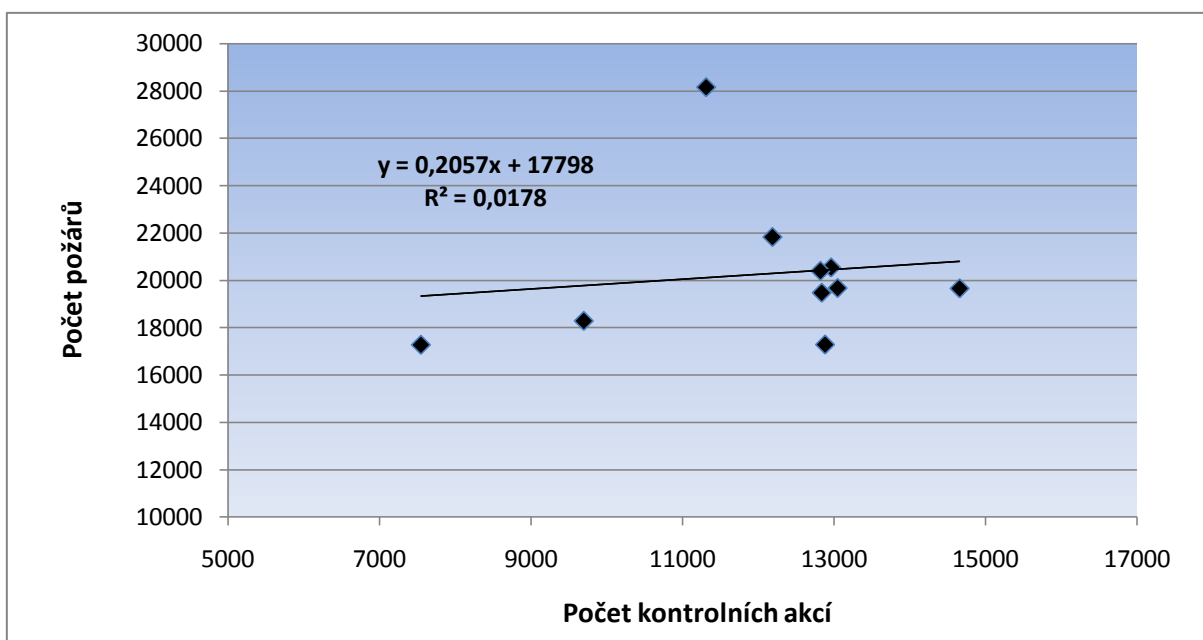
Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 4 a grafu 15

3.8.3 Závislost mezi počtem kontrolních akcí a požáry

Nakonec jsem zkoumala závislost mezi počtem provedených kontrolních akcí v rámci požární prevence a počtem vzniklých požárů v letech 2001 - 2010. V níže uvedeném grafu je na ose x zaznamenán počet realizovaných kontrolních akcí v jednotlivých letech a na ose y počet vzniklých požárů. Lze vidět, že téměř neexistuje žádná závislost mezi těmito veličinami. Koeficient korelace nabývá hodnoty pouhých 0,0178.

Nelze tedy říci, že by s rostoucím počtem prováděných kontrolních akcí v rámci požární prevence docházelo k poklesu vzniklých požárů, jelikož regresní přímka má pozitivní sklon, což znamená, že počet vzniklých požárů se zvyšuje. Růst počtu požárů v jednotlivých letech ale není tak výrazný, z čehož vyplývá, že provádění požární prevence pomocí kontrolních akcí u právnických a podnikajících fyzických osob, fyzických osob, v obcích a v kontrolní skupině jiného orgánu má své opodstatnění a je velmi důležité.

Graf 18- Závislost mezi počtem kontrolních akcí a požáry

Zdroj: vlastní zpracování podle tabulky 2, 3 a grafu 8

Na základě regresní analýzy a z výše uvedených grafů je patrné, že mezi žádnými ze zkoumaných ukazatelů neexistuje významná závislost. Lze říci, že u analýzy závislosti mezi počtem provedených kontrolních akcí a počtem vzniklých požárů je toto zjištění pozitivní, protože kdyby zde existovala velmi silná závislost, tak by to znamenalo, že i přes rostoucí počet kontrolních akcí se neustále, téměř ve stejném poměru, zvyšuje počet vzniklých požárů.

4 Zhodnocení

Jak již bylo řečeno v úvodu této práce, nedílnou součástí při zdolávání mimořádných událostí je vzájemná komunikace, a to nejen mezi základními a ostatními složkami IZS, ale také i dalšími zainteresovanými orgány krizového řízení. V České republice existuje velmi kvalitní právní úprava, která se týká problematiky krizového řízení. Statistické údaje za posledních 15 let ukazují, že celý systém byl vhodně nastaven a dokázal pružně reagovat na výše uvedené mimořádné události. Z důvodu zvyšujícího se počtu mimořádných událostí je však potřeba neustále přehodnocovat významné materiály, jako např. plošné pokrytí a dokumentaci IZS, koncepce, vyhlášky a někdy i zákony. Například v letošním roce došlo ke změně zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, a také nařízení vlády č. 462/2000 Sb. k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.

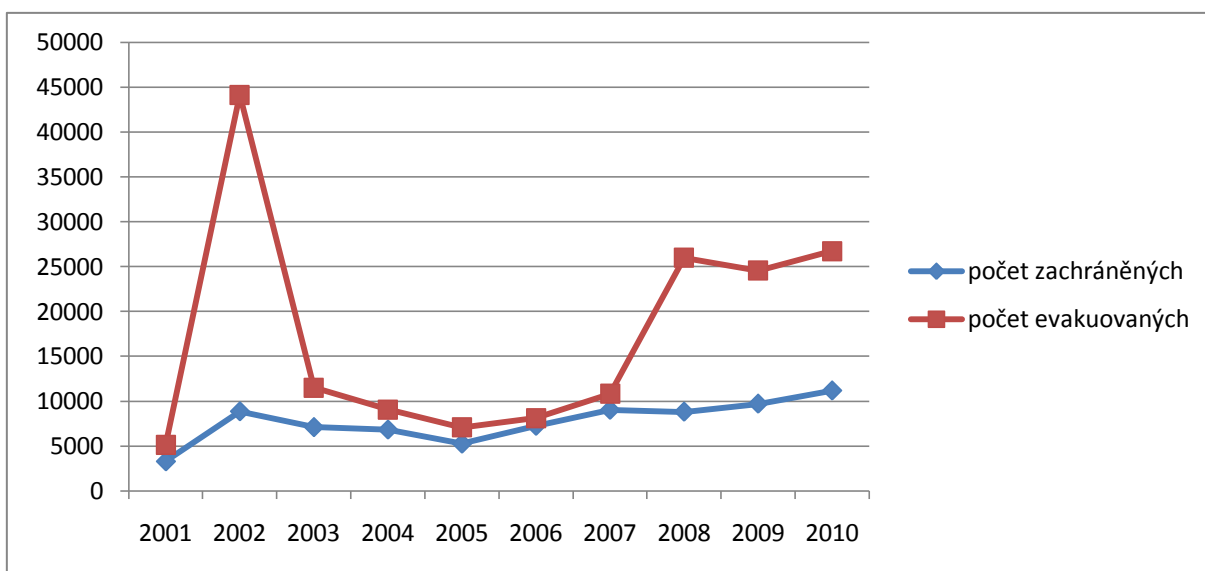
Co se týče krizové komunikace, tak její začátky nebyly jednoduché. Hasiči dříve půjčovali zdravotnické záchranné službě vlastní radiostanice, což naráželo na problémy s povolováním těchto radiostanic. S policií v těch dobách nebyla komunikace možná vůbec, protože radiostanice hasičů používat nechtěli a policejní radiostanice hasičům zapůjčit nemohli. Tyto problémy vyřešila digitální síť systému PEGAS, který umožňuje vzájemnou komunikaci složek IZS. Stále ale neexistuje žádný závazný předpis pro komunikaci mezi složkami IZS pomocí digitálního systému. Složky spolupracují na základě vzájemné dohody, která vychází z Řádu analogové rádiové sítě HZS ČR a součinnosti v IZS.

Zajištění kvalitního spojení mezi jednotlivými zasahujícími složkami je ale stále velmi obtížné, jelikož spousta složek, jako např. HZS podniků, JSDH obcí nebo podniků, využívá odlišné technické prostředky. Také na základě analýzy negativních vlivů lze tvrdit, že počet zásahů, u kterých dochází k selhání spojovacích prostředků, se téměř každoročně zvyšuje. V této oblasti je tedy neustále co zlepšovat.

Z analýzy spolupráce HZS ČR a jednotek PO s dalšími složkami IZS vyplynulo, že nejvíce je při zásazích nutná spolupráce se základními složkami, tzn. s Policií ČR a se zdravotnickou záchrannou službou. Potřeba spolupráce při řešení mimořádných událostí se rok od roku zvyšuje, a proto je nutné, aby se jednotlivé složky v této oblasti neustále zlepšovaly. K tomu slouží provádění preventivní činnosti, zejména prověřovací a taktická cvičení složek IZS, kde se právě klade hlavní důraz na procvičování vzájemné komunikace a spolupráce mezi zasahujícími složkami a dalšími zainteresovanými subjekty. Každoročně se koná velký počet těchto cvičení, které jsou založeny na simulaci nějaké

mimořádné události. Z níže uvedeného grafu, který znázorňuje počet evakuovaných a záchráněných obyvatel, je patrné, že činnost složek IZS v České republice je velmi potřebná. Například při rozsáhlých povodních v roce 2002 bylo s pomocí složek IZS evakuováno 44 156 obyvatel.

Graf 19- Počet záchráněných a evakuovaných

Zdroj: vlastní zpracování podle statistických ročenek

Ze zjištěných skutečností jsem došla k závěru, že úroveň komunikace a spolupráce složek IZS při řešení mimořádných událostí je v České republice na velmi dobré úrovni. Z důvodu rostoucího počtu mimořádných událostí je však nezbytné, aby se jednotlivé složky v této činnosti neustále zdokonalovaly.

5 Závěr

Ve své diplomové práci, která nese název Krizová komunikace složek IZS, jsem se zabývala krizovou komunikací nejen mezi jednotlivými složkami integrovaného záchranného systému, ale i mezi dalšími orgány krizového řízení.

Diplomovou práci jsem rozdělila na část teoretickou, která je nezbytná k pochopení základních pojmů, a část praktickou. V teoretické části jsem nejprve popsala právní vymezení jednotlivých orgánů krizového řízení v České republice, včetně jejich práv, pravomocí a povinností. Dále jsem obecně charakterizovala krizovou komunikaci, jaké jsou její základní principy a specifické rysy. Poté jsem se zaměřila na vymezení integrovaného záchranného systému, popis jeho jednotlivých složek a stálých orgánů pro koordinaci. Do této kapitoly jsem zahrнула také řízení jednotlivých složek a zejména zásady způsobu krizové komunikace a spojení v IZS, kde jsem zaměřila pozornost na organizaci spojení, analogovou rádiovou síť HZS ČR a digitální rádiovou síť složek IZS.

V praktické části diplomové práce jsem se zabývala analýzou činnosti složek IZS v České republice. Nejprve jsem zanalyzovala vývoj událostí v letech 2001 - 2010, u kterých zasahoval HZS ČR, jednotky PO a ostatní složky IZS. Dále jsem zhodnotila spolupráci jednotlivých složek IZS, zejména jaké složky při zásazích nejvíce spolupracovaly s jednotkami PO a HZS ČR. Tato část byla velmi důležitá, protože základním pilířem spolupráce složek je krizová komunikace. Tuto komunikaci při řešení vzniklé mimořádné události je nezbytné neustále zdokonalovat, k čemuž slouží hlavně prověřovací a taktická cvičení složek IZS, ale také provádění preventivní činnosti. Proto jsem se zaměřila i na tuto oblast. V další části práce jsem charakterizovala negativní jevy, které při záchranných a likvidačních pracích působí na zasahující složky. Nejvíce jsem se soustředila na ty, které souvisí se špatnou krizovou komunikací. Závěrem jsem zjišťovala, zda existují závislosti mezi vybranými ukazateli.

Podle mého názoru byl cíl této diplomové práce splněn, vymezila jsem jednotlivé subjekty krizového řízení, které se podílí na krizové komunikaci při řešení mimořádných událostí, a na základě analýzy činnosti složek IZS jsem zhodnotila význam a úroveň krizové komunikace v České republice.

Seznam použitých zdrojů

MONOGRAFIE A TIŠTĚNÉ PUBLIKACE

- 1 BAŠTECKÁ, Bohumila. *Terénní krizová práce : psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0708-X.
- 2 DRENNAN, Lynn T., McCONNELL, Allan. *Risk and Crisis Management in the Public Sector*. London: Routledge, 2007. ISBN 978-0-415-37815-4.
- 3 GYENES, Filip. *Krizový management: sborník*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2010. ISBN 978-80-7395-304-1.
- 4 HÁLEK, Vítězslav. *Krizový management- teorie a praxe*. Bratislava: DonauMedia, 2008. ISBN 978-80-89364-00-8.
- 5 HORÁK, Rudolf a kol. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha: Linde Praha a.s., 2004. ISBN 80-7201-471-4.
- 6 LUKÁŠ, Luděk, HRŮZA, Petr, KNÝ, Milan. *Informační management v bezpečnostních složkách*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2008. ISBN 978-80-7278-460-8.
- 7 NOVÁK, Tomáš. *Jak bojovat se stresem*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0695-4.
- 8 PROCHÁZKOVÁ, Dana, ŘÍHA Josef. *Krizové řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra, Hasičský záchranný sbor ČR, 2004. ISBN 80-86640-30-2.
- 9 THOMPSON, Rosemary. *Crisis Intervention and Crisis Management (Strategies That Work in Schools and Communities)*. United States of America: Brunner-Routledge, 2004. ISBN 0-415-94818-5.
- 10 VONÁSEK, Vladimír a kol. *Statistická ročenka 2003. Požární ochrana. Integrovaný záchranný systém. Hasičský záchranný sbor ČR*. Praha: MV- generální ředitelství HZS ČR, příloha časopisu 112 číslo 3/2004, 32 s.
- 11 VONÁSEK, Vladimír, LUKEŠ, Pavel a kol. *Statistická ročenka 2004. Požární ochrana. Integrovaný záchranný systém. Hasičský záchranný sbor ČR*. Praha: MV- generální ředitelství HZS ČR, příloha časopisu 112 číslo 3/2005, 36 s.
- 12 VONÁSEK, Vladimír, LUKEŠ, Pavel a kol. *Statistická ročenka 2005. Požární ochrana. Integrovaný záchranný systém. Hasičský záchranný sbor ČR*. Praha: MV- generální ředitelství HZS ČR, příloha časopisu 112 číslo 3/2006, 36 s.
- 13 VONÁSEK, Vladimír, LUKEŠ, Pavel a kol. *Statistická ročenka 2006. Požární ochrana. Integrovaný záchranný systém. Hasičský záchranný sbor ČR*. Praha: MV- generální ředitelství HZS ČR, příloha časopisu 112 číslo 3/2007, 40 s.

- 14 VONÁSEK, Vladimír, LUKEŠ, Pavel a kol. *Statistická ročenka 2007. Požární ochrana. Integrovaný záchranný systém. Hasičský záchranný sbor ČR*. Praha: MV- generální ředitelství HZS ČR, příloha časopisu 112 číslo 3/2008, 40 s.
- 15 VONÁSEK, Vladimír, LUKEŠ, Pavel a kol. *Statistická ročenka 2008. Požární ochrana. Integrovaný záchranný systém. Hasičský záchranný sbor ČR*. Praha: MV- generální ředitelství HZS ČR, příloha časopisu 112 číslo 3/2009, 40 s.
- 16 VONÁSEK, Vladimír, LUKEŠ, Pavel. *Statistická ročenka 2009. Požární ochrana. Integrovaný záchranný systém. Hasičský záchranný sbor ČR*. Praha: MV- generální ředitelství HZS ČR, příloha časopisu 112 číslo 3/2010. 40 s.
- 17 VONÁSEK, Vladimír, LUKEŠ, Pavel. *Statistická ročenka 2010. Požární ochrana. Integrovaný záchranný systém. Hasičský záchranný sbor ČR*. Praha: MV- generální ředitelství HZS ČR, příloha časopisu 112 číslo 3/2011. 40 s.
- 18 VONÁSEK, Vladimír, RÁŽ, Zdeněk. *Statistická ročenka 2001. Činnost jednotek PO. Požáry. Prevence. Náklady na požární ochranu*. Praha: MV- generální ředitelství HZS ČR, příloha časopisu 150- HOŘÍ číslo 3/2002. Edice PYRO- svazek č. 88/2002, 32 s.
- 19 VONÁSEK, Vladimír, RÁŽ, Zdeněk, JANSOVÁ, Irena. *Statistická ročenka 2002. Činnost jednotek PO. Požáry. Prevence. Ekonomické ukazatele. Humanitární pomoc*. Praha: MV- generální ředitelství HZS ČR, příloha časopisu 150- HOŘÍ číslo 3/2003, 32 s.
- 20 VYMĚTAL, Štěpán. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2510-9.

ZÁKONY, VYHLÁŠKY A NAŘÍZENÍ

- 21 Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb. a nařízení vlády č. 431/2010 Sb.
- 22 Pokynu č. 42 generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 20. října 2004, kterým se vydává Řád analogové rádiové sítě HZS ČR a součinnosti v IZS
- 23 Usnesení vlády České republiky č. 1500 ze dne 24. listopadu 2008
- 24 Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění zákona č. 300/2000 Sb.
- 25 Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému
- 26 Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (úplné znění vyhlášeno jako č. 67/2001 Sb.)
- 27 Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- 28 Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 110/2007 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 153/2010 Sb. a zákona č. 430/2010 Sb.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- 29 *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. 2010 [cit. 2011-03-28]. Dokumentace IZS. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>>.
- 30 *MATRA NORTEL COMMUNICATIONS* [online]. 2004 [cit. 2011-03-15]. PEGAS radiokomunikační projekt pro integrovaný záchranný systém. Dostupné z WWW: <http://www.matra.cz/tiskomnc/zprava_pegas.htm>.
- 31 *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2008 [cit. 2011-02-14]. Integrovaný záchranný systém. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/faq/izs_hasici.html>
- 32 *Vláda České republiky* [online]. 2010 [cit. 2011-02-21]. Bezpečnostní rada státu. Dostupné z WWW: < <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs-uvod-3851/>>

Seznam obrázků, tabulek a grafů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1- Schéma bezpečnostního systému ČR	11
Obrázek 2- Krizový štáb kraje/obce s rozšířenou působností	20
Obrázek 3- Složky IZS	27
Obrázek 4- Dopravní nehoda ve Studénce	56

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1- Koncová zařízení systému PEGAS	43
Tabulka 2- Mimořádné události v letech 2001 - 2005	45
Tabulka 3- Mimořádné události v letech 2006 - 2010	48
Tabulka 4- Procentní zastoupení HZS ČR a jednotek PO na zásazích	50
Tabulka 5- Spolupráce jednotek PO s ostatními subjekty	51
Tabulka 6- Porovnání povodní v roce 1997 s povodněmi v roce 2002	55
Tabulka 7- Preventivně výchovná činnost	62
Tabulka 8- Významná cvičení složek IZS v roce 2004	67
Tabulka 9- Významná cvičení složek IZS v roce 2005	68
Tabulka 10- Významná cvičení složek IZS v roce 2006	70
Tabulka 11- Významná cvičení složek IZS v roce 2007	71
Tabulka 12- Významná cvičení složek IZS v roce 2008	72
Tabulka 13- Významná cvičení složek IZS v roce 2009	73
Tabulka 14- Významná cvičení složek IZS v roce 2010	74
Tabulka 15- Negativní vlivy u zásahů	75

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1- Mimořádné události celkem	44
Graf 2- Jednotlivé mimořádné události v letech 2001 - 2010	49
Graf 3- Průměrné procentní zastoupení jednotek PO a HZS ČR u zásahů	50
Graf 4- Procentní zastoupení spolupracujících složek	52
Graf 5- Vývoj spolupráce jednotek PO se základními složkami IZS	53
Graf 6- Počet kontrolních akcí u PO a podnikajících FO	59
Graf 7- Počet kontrol u FO, v obcích a v kontrolní skupině jiného orgánu	60
Graf 8- Počet kontrolních akcí celkem	60
Graf 9- Počet správních rozhodnutí	61

Graf 10- Počet vybraných údajů z činnosti HZS ČR.....	63
Graf 11- Akce organizované HZS krajů pro obce.....	64
Graf 12- Akce organizované HZS krajů pro PO a podnikající FO	64
Graf 13- Účast na nácviku krizového štábu kraje.....	65
Graf 14- Účast na nácviku krizového štábu obce s rozšířenou působností	65
Graf 15- Počet činností na úseku IZS	66
Graf 16- Závislost mezi počtem událostí a spoluprací IZS	77
Graf 17- Závislost mezi spoluprací IZS a počtem cvičení	78
Graf 18- Závislost mezi počtem kontrolních akcí a požáry.....	79
Graf 19- Počet záchráněných a evakuovaných.....	81

Seznam použitých zkratk

AČR	Armáda České republiky
ARS	Analogová rádiová síť
FO	Fyzické osoby
GŘ HZS	Generální ředitelství hasičského záchranného sboru
HZS	Hasičský záchranný sbor
INSARAG	International Search and Rescue Advisory Group
IZS	Integrovaný záchranný systém
JSDH	Jednotky sboru dobrovolných hasičů
MV	Ministerstvo vnitra
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra- generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
OIS, OPIS	Operační a informační středisko
OS	Operační středisko
ZOS	Zdravotnické operační středisko
PČR	Policie České republiky
PO	Právnícké osoby
SCC	Single Channel Convertor
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
STČ	Soubor typové činnosti
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
THW	Německá služba technické pomoci
USAR	Urban Search and Rescue
ÚSÚ	Ústřední správní úřad
VCNP	Výbor pro civilní nouzové plánování
VKZBP	Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky
VOP	Výbor pro obranné plánování
VZČ	Výbor pro zpravodajskou činnost
ZZS	Zdravotnická záchranná služba